

KELET

190
190
312
225
285
225
285
220
322
92
50
100
176
132
264
160
230
176
176
110
311
88
132
97
148
176
80
1925 528
35
40
184
138
80
220
150
1200
250
300
550
375
220
220
132
132
30
440
282
176
150
132
150
44
176
106
150
220
133
151
250
300
246
132
270
317
242
317

Közértesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Kerék- és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
E. N. Sz. — — — — 228
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Bukarestben — — — — 5

3181 Dl. Ramasetter
I. Disztér 2. II. 8.

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — —	1050
Felévre — — — — —	550
Negyedévre — — — —	290
Egy hónapra — — — —	100
Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejfel drágább	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra — ck 40—	
Egy szám ára — ck 2—	

1926 április 22 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 87 szám

5686. Ijjar 8

Dunky & Beer
Legprecízebb órajavitás

Elsőrendű ékszerüzlet
Cluj, Piata Unirii (volt Mátyás kir.-tér) No 29.

Arany, törmelék
és brilliáns beváltás
Szolid szabott árak

2-10-198

Ez a két számjegy azt jelenti, hogy ma a román valutának két árfolyama van: az első, amely szerint Zürichben és a másik, amelynek alapján belföldön értékelik a lejt. Az első pillantásra különösnek tűnik fel, hogy az alacsonyabb árfolyam az, amellyel belföldön értékelik a lejt, mert hiszen a valutahullámzások történetében inkább az a szabály áll, hogy Zürich a fokmérője a pénzgazdálkodás értékének és a belföld ehhez az értékmérőhöz szokott hozzá igazodni. Nálunk ez most éppen megfordítva történik és ahelyett, hogy a belföld igazodna Zürich után, a zürichi jegyzés igazodik aszerint, hogy a belföldi piacon hogyan értékelik a román valutát.

A kormány néhány nappal ezelőtt egyik kommunikéjében a lejjelés okát azzal magyarázta, hogy a külföldi pénzpiacokon nagyarányú spekuláció indult meg, mely kontremin támadásban jut kifejezésre a lej ellen. Megállapítható, hogy a kormánynak ez a feltevése, ha objektíve figyeljük az eseményeket, téves alapon nyugszik, mert hiszen teljes lehetetlenség elképzelni azt és ehhez nem is fűződik semmiféle érdek, hogy Budapesttől Newyorkig és Bérestől Londonig minden pénzpiacra a lej ellen támadjanak. De ennek a feltevésnek el kell mondanunk az is, hogy Zürichben az utóbbi hetek lejárfolyam lemorzsolódása megállott és hogyha tényleg nemzetközi spekuláció irányítaná most a lejárfolyam alakulását, ez elsősorban Zürichben kellene, hogy kifejezésre jusson.

Ezekután önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy melyek azok az okok, amelyek a lej értékének súlygyarapodását előidéztek. Ezeket az okokat kétségtelenül elsősorban abban a helytelen külkereskedelmi politikában kell keresni, amely hosszú évek folyamán gátolta az export fejlődését, másodsorban, hogy utját állták a külföldi tőke beözönlésének, harmadsorban pedig abban kell keresni, hogy a belföld maga bizik legkevésbé az ország pénzgazdálkodásának stabilitásában. A három ok közül kétségtelen, hogy a harmadik az, amely legjobban megingatja a lej helyzetét. Hogy a belföld bizalmatlansága némileg indokoltnak látszik, bizonyos. A kereskedelem és a fogyasztóközönség évek óta csak azt látja, hogy itt semmi sem történik érdekében, a kormány hallatlanul elnyomja a kereskedelmet, a polgárokat pedig súlyos adókkal sújtja, de ezzel szemben létfontosságát nem mozdítja elő.

Más kérdés, vajon helyes-e a közönségnek ez a bizalmatlansága. Nem hisyes. Az új Románia, mely tele van természeti kincsekkel, fejlődő iparral és modern kereskedelmi hálózatokkal, nem tartozik azok közé az államok közé, ahol a gazdasági krízisek velejárái az ország szegénységének. Romániában csak egész egyszerűen gazdaságpolitikára van szükség és így az elszűrés, a nyomasztó anyagi gondok helyébe a jólét fog kerülni. Az az infláció, melynek következtétől a külföldi pénzpiacok állítólag tartanak, sem indokolt, annál kevésbé, mert tudvalevő tény, hogy Romániának területi megnagyobbodásához mérten aránytalanul kisebb a bankjegyforgalma, mint volt a háború előtt. De nem is fontos itt az infláció, vagy defláció kérdése, mert tudjuk jól, hogy a legtöbb olyan állam sem rendelkezik megfelelő aranyfedezettel, amelynek valutája egy fix értékpontra sta-

bilizálódott. A valuták nemzetközi árfolyamát tehát nemcsak az aranyfedezet az, ami irányítja, hanem főleg a bizalom. Ezt a bizalmat kell a román valuta iránt megszerezni és akkor a lej árfolyama emelkedni fog, de ha nem is emelkedne, stabilizálódni fog és ezt a stabilizációt semmiféle spekuláció nem fogja tudni megdönteni. Ezt a bizalmat azonban nem a külföldről, hanem elsősorban a belföldtől várhatjuk. Mert, ha a külföld látja, hogy Romániában biznak a lejben, a bizalom ott is helyre fog állani. A lejben pedig biznunk kell. Biznunk kell azért, mert a liberális kormány bü-

nős gazdaságpolitikája dacára is itt Romániában aránytalanul olcsóbb az élet, mint az ugynevezett stabilvalutájú államokban és biznunk kell azért, mert ha nem állítjuk meg azt a pánikot, amely már elindult útjára, olyan katasztrófális helyzetet teremtünk, amely könnyen felboríthat minden gazdasági és társadalmi egyensúlyt. Ennek pedig a gazdasági rétegeken kívül a nagyközönség adná meg az árát, mert a fixfizetések és jövedelmek nem tarthatnának lépést az ilyen pánikot követő áremelkedésekkel és ez végeredményben csak egy katasztrófális elszegényedéshez vezetne.

Az új kolozsvári tanács átvette a városházát

Mihali Tivadar polgármester székfoglaló beszéde. Tiltakozás a kormánynál Calutiu prefektus beavatkozása ellen

(Cluj-Kolozsvár, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok az aggályok, amelyek Calutiu prefektus ismert leltő rendelkezése nyomán a kolozsvári városi tanács első rendes ülése és Mihali Tivadar, az új polgármester installálása körül felmerültek, koraiaknak bizonyultak. A prefektus nem gördített akadályokat a gyűlés megtartása elé, amely ma délelőtti ünnepélyes keretek között, csaknem az összes választott és kinevezett tagok jelenlétében zajlott le.

A városháza disztermében már jóval 10 óra előtt gyűltek a tanács újonnan megválasztott tagjai. Maga Mihali polgármester is 10 óra előtt megjelent a városházán és beható eszmecsere folytatólag az allardó bizottság tagjaival. Néhány perccel 10 óra előtt, az ülés megnyitáskor, már teljes számban voltak jelen a városcatyák. Ott láttuk dr. Boila Romulus, Bogdan Cuica és dr. Hatiegan Emil egyetemi tanárokat, a zsidóság képviselőit dr. Fischer Tivadar és dr. Kertész Jenő ügyvédek, Somogyi Miksát és Janovitz Gézát, a munkásság részéről dr. Lucian Sándor és Terhes Gyula, a magyarság képviselőit Hubay Károly és Fekete Nagy Béla tanácsosokat.

Mihali polgármester székfoglalója

Pontban 10 órakor nyílt meg Mihali polgármester a tanácsülést és röviden ismerteti az alkuló ülés óta történteket. Rámutat arra, hogy a kinevezését és a választott tagok megerősítését közli miniszteri rendelkezés csak közvetlenül a husvétii ünnepnek előtt látott napvilágot, majd betegsége akadályozta meg az installálás foganatosításában. Közli, hogy már az elmúlt szombatra összehívta a tanácsot, dr. Calutiu vármegyei prefektus azonban megakadályozta a dr. Carpinis polgármesterhelyettes által elkészített meghívók szétküldését. Felolvassa az ülés előtt másolatban a tanács tagokhoz is eljuttatott betiltó rendelkezést, amely különböző vádakokat tartalmaz a polgármester és a városi tanács ellen, bűnös kötelességmulasztással vádolva meg őket.

Majd megtartja székfoglaló beszédét. Felkéri a munkatársait, hogy az ülésekről egyszerűen mindenkorra zárják ki a politikát és szabjanak szigorú korlátokat a pártszervezők kitérésének. Ő maga részéről a város vezetését politikamentesen fogja intézni előtte minden polgár egyenlő lesz, csak a város érdekeit fogja szolgálni.

Hivatkozással a közigazgatási törvényre, mai nappal hivatalosan átveszi a város vezetését és kéri a bizottság tagjait, hogy ezt vegyék tudomásul.

Tiltakozás a kormánynál

A székfoglaló beszéd után közvetlenül Banescu, volt egyetemi rektor, a liberális párt helyi tagozatának elnöke jelentkezik szólamra és a legenergikusabban azavakban mutatott rá, hogy a prefektus eljárása minden törvényes alapot nélkülöz, Kolozsvár törvényhatósági joggal felruházott város, amelynek autonóm életére a prefektusnak beavatkozni nincs joga, a betiltó rendelkezés foglaltakkal pedig egyenesen sérti a városi tanács tagjait. Végül javasolja, hogy a tanács táviratban tiltakozzék a kormánynál a beavatkozás ellen.

Dr. Bolla Romulus, Bogdan Cuica és dr. Hatiegan Emil professzorok csatlakozó hozzászólása után az indítványt egyhanguan elfogadják.

A napirendre térve, Mihali polgármester konstátálja, hogy Calutiu prefektus nincs jelen az ülésen, bár a törvény előírja, hogy a prefektusnak az üléseken részt kell vennie. A törvény szerint ugyanis a tanács tagok esküjét a prefektusnak kell kivennie. A tanács úgy határoz, hogy a prefektus távollétében a polgármester vegye ki az esküt dr. Pordea tagtól, aki Mihali dr. kezébe leteszi esküt.

Ezután felolvassák a miniszteri rendeletet, amely Kolozsvár polgármesteri székében Mihali Tivadart kinevezi és a tanács tagok megválasztását. Hasonlóképpen felolvassák a kultuszminisztérium leirata, amelyben közli, hogy Daian Ilie görögkatolikus esperes igenis a legtöbb lélekkel bíró kolozsvári egyház feje és így tagsága jogosult. Ezután került sor a város ügyei átadásának ünnepélyes aktusára, amely két rövid mondat elhangzásában állott. A régi tanács nevében dr. Carpinisan átadta a város ügyeit, amelyeket Mihali dr. ünnepélyes „átveszem”-mel pecsételte meg.

Ezután Boila Romulus dr. szólalt fel, aki javasolta a legközelebbi tanácsülés minél hamarabbi összehívását, hogy a produktív munka kezdetét vehesse. Majd dr. Lucian Sándor emelkedett szólamra, aki javasolta az előző rezsim gazdálkodásának revízió alá vételét. „Az előző vezetőség működésével kapcsolatban — mondotta Lucian dr. — sok kompromittáló verzió forog közzsájon és így a régi tanács saját érdeke, hogy működését átvizsgálva, a gyanu árnyékát is eloszlassuk arról”.

Dr. Fischer Tivadar üdvözlőbeszéde

Ezután dr. Fischer Tivadar emelkedett szólamra és a következőket mondotta:

— A demokrácia emelői felnevelkedett polgári öntudat részére nyilvánvalóan ünnepélyes pillanat ez, midőn az olyan magas intelligenciájú város sorsa, amelynek Kolozsvárt joggal nevezhetni, önkormányzatának hétvégi megszakitása után ismét saját választottjainak kezébe kerül. A szó igazi értelmében nem is polgára Kolozsvárnak az, aki a percek különös jelentőségét át nem érzi. Mint a városi polgárság azon részének egyik reprezentálójá, amely a romániai zsidó népkisebbséghez tartozónak tekint magát, hangsúlyozni kívánom itt, hogy Kolozsvár polgárságának ezen csoportja igenis tudatában van a most lefolyt aktus mély jelentőségének és szíve mélyéből ünnepli azt. Ünnepli magát a tényt, hogy városunk önkormányzata ujjaledt, de ünnepli azt a reményt is, hogy a mai nappal olyan városi rezsim veszi kezdetét, amely a törvényesség, tisztesség és emberiség harmas talapzatán emeli majd azt a büszke épületet, amelynek Kolozsvár jövőjét látni mindenki óhajtja. Törvényesség, tisztesség és emberiség, ezek a nyugodt fejlődésnek biztosítékai és az igazi haladásnak nélkülözhetetlen tényezői.

Végül a város zsidóságának nevében üdvözlí a város vezetőségét. Utána Hubay Károly a magyarság nevében tartott üdvözlő beszédet és ezzel a gyűlés véget ért.

nyában,
etes bekül-

ni!
jes anyagi
zi Tan-
Terézia tér

INNEN-ONN & N

A zene gyógyít. Kubelik, aki Londonban hangversenyezett, elbeszélgetett a „Daily Graphic” munkatársával, mégpedig nem önéletrajzi adatairól, hanem a zene gyógyító hatásáról.

— Ötéves voltam, mikor atyámtól hegedűt kaptam ajándékba. Azt mondta, hogy próbáljam meg, cincogjak kicsit rajta.

A hegedűművészből hirtelen fejtegette, hogy nemcsak boldogságot és dicsőséget, hanem egészséget is muzsikájának köszönheti. Ő: mindig a zene gyógyította meg.

Erre két példát is hozott fel életéből.

— A háború előtt — Moszkvába utaztam. Közvetlen a hangversenyem előtt makacs influenza döntött ágyba: négy lázán volt, orvosaim lelkemre kötötték, hogy világot se mozduljak ki, de a hangverseny gondolata azért állandóan foglalkoztatott, különösen az, hogy messze városokból érkeztek emberek, kik engem akartak hallani. Emberfeletti erőfeszítéssel fölkeltem ágyamból, megtartottam hangversenyemet, a közönség pedig lázasan ünnepelet. Másnap orvosaim meglepődve állapították meg, hogy teljesen meggyógyultam.

Még egy történetet mesélt el aztán a mandulaoperációjáról:

— Míg a sebész a késével torkomban kotorászott, én a zenéhez folyamodtam, hogy eltereljem figyelmemet a bihatalan operációjáról. Mozart egy szimfóniájára gondoltam, pontosan visszaidézve lelkembe minden hangot és élelkemet, természetesen magamban. A fájdalom egyszerre megszűnt és észre sem vettem, a műtétnek vége lett.

Mosolyogva tette hozzá:

— Ha vannak olyanok, akiket a hit gyógyít meg, meg vannak olyanok is, sokan, akik a zenének köszönhetik gyógyulásukat.

Az ósdi taxi. A taxi, mely a kerekék forgása utána mutatja meg kocsiszámlánkat, az új kor találmányának vélik, mert még a tizenkilencedik század elején sem ismerték a taxamétert. Ez a hit azonban tévedés. A taxi már a rómaiak is ismerték. Erről ad most hírt egyik tanulmányában a Bolletino dell'Associazione archeologica romana az olasz régészeti lap, mely ezt írja: Lucius Vitruvius Pollonius Architectura című munkájának tizedik könyvében olvasunk először a taxaméterről, mely pontról-pontra a mi taxaméterünk mása. Pollonius, aki Augustus és Tiberius idejében élt s híres volt mérnöki tudományáról, szakértelemmel írja le az akkori divatos hintót, melyre két oldalt elhelyezett fogaskereket erősítettek abból a célból, hogy ez a kis óraszerkezet a lenti kerek fordulása nyomán mérje meg a kocsi által tett utat.

A római nők tehát, akik gazdag hintójukban elhelyezkedtek, mindig ellenőrizhették, hány kilométert futott meg kocsijuk. De ebből a tanulmányból egyébről is értesülünk. A régi rómaiak még a közlekedési rendszabályokat is ismerték és Rómában mindenkor szigorúan végrehajtották, akár mi az autókra vonatkozó rendelkezéseket. A kocsi számát a törvény szabta meg s csak kevés kocsi kapott engedélyt a hajtszóra. A „Lex La Julianna municipalis”, amelyet a keresztény idősámítás előtt 45-ben hirdettek ki, a közlekedés érdekében megtiltotta, hogy a kocsi hajnalról alkonyig, vagyis tíz órán át árucikkeket, élelmiszereket szállítsanak.

A szerelmes Napoleon. Megint egy kérdés, melyet már annyit feszegettek a történetírók: vajjon a legférfiasabb férfi, Napoleon igazán szerelmes volt-e? Hosszu értekezés felel erre, melyből csak az világlik ki, hogy Bonaparte egyetlen egyszer szeretett igazán, még pedig a csapodár, megfoghatatlan Josephinet, aki nem törődve a nagy embernek kijáró tisztelettel, az orránál fogva vezette őt.

Az értekezésben adatokat sorakoztat föl a történetíró. Josephine egymás után csinálta adósságait. Férje haragra lobbant, de később be kellett adni a derekát s úgy fizette ki a számlákat, mint a többi jámbor polgári férj. Egyik számla, melyet hiteles szövegében olvasunk, arról tanuskodik, hogy Josephine egy hónapban harmincnolc ka'apot rendelt, de nem csak a kalapokért bolondult. Egy alkalommal egyszerre hatszáz ruhát varratott magának.

Szeretőivel szemben másképp viselkedett Napoleon, náluk teljes mértékben érvényesítette a szerelemről való könnyelmű felfogását. Paulette Foressel való futó viszonya Egyiptomban, Giuseppina Grassiával, a híres olasz énekesnővel való kalandja, Gorette-tel való kedves, vidám, majdnem bohó s

relme mindmegannyi szalmaláng, mely fellobban és kialszik, mihelyt a végy teljesül.

Csak Walewszka, a varsói szép nő iránt viseltetett olyan gyöngédséggel, mely első szerelmére emlékeztet. Az a titokzatos hölgy, akit Bertrand marsal egy szeptemberi holdas éjszakán kíséget csolnakából, hogy kezén egy gyermeket vezetve, az Elba szigetén tartózkodó császárhoz menjen, nyilván ő volt.

A szigetlakók, miután az ismeretlen hölgy két nap múltán eltávozott, ezt mondták:

— Mégis csak szép volt: Mária Lujzától, hogy eljött meglátogatni a császárt.

De azóta megállapították, hogy Mária Lujza ebben az időben távol volt Elba szigetétől s eszébe se jutott Napoleon.

Mese a pásztorról és a bíróról. Most gyűjtötték össze Frederic Mistral, a nagy provençai költőnek kisebb prózai írásait, melyeknek hősei azok a gyermektelk falusi emberek, kik között a provençai költő élt. Ebből a kötetből az alábbi mesét közöljük:

A jugoszláv politikusok pártkülönbség nélkül fogtak össze Radics István ellen

Növekszik a horvát parasztpárti disszidensek tábora. Felfelentették Radics Istvánt volt alárendeltjei

(Belgrád, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új jugoszláv kormány megalakulása óta — mint az előrelátható volt — egyre erőteljesebb lendületben indul meg a diszkreditáló kampány Radics István, a volt kultuszminiszter ellen. Radics támadásai, melyek állandó nyugtalanításban tartották ellenfeleit, most kezdik megtermeni keserű gyümölcsüket: a balkáni bosszúállás eszközökben nem válogató harcát.

Radikálisok és volt parasztpártiak egyként törnek a „nagyra nőtt” demagóg ellen, akinek tehetsége közel félétven át tartotta riadalomban — szövetséges minisztereket is. A radikális párti korifeusok most már egyenesen örültek házába akarják zárni Radicsot, tegnap pedig azt a hírt hozta a táviró, hogy Radics bankját is bezárták.

Az új horvát parasztklub elnökét fogadta a király

Legjellemzőbb Radics bukására az a körülmény, hogy saját pártjában is erőteljesen megindult a bomlás. A disszidensek tábora egyre gyarapszik. Az ujonnan alakult horvát parasztklub elnökét: Kovacevics Tomát, Sándor király tegnap külön kihallgatáson fogadta, aki az audienciáról visszajövet a következő érdekes nyilatkozatot adta az újságíróknak:

— Nagyon meg vagyok elégedve a helyzet alakulásával, bár nehéz szívvel szakítottam eddigi politikai barátaimmal. Ez a szakítás azonban népem érdekében történt. Eddig nagyon sokat beszéltek és ez ártott.

Kovacevics Toma az esti órákban újabb nyilatkozatot tett az újságíróknak:

— Én paraszt vagyok és paraszton módon fogok önöknek beszélni. A Pribicevics politikája nekünk horvátoknak sokat ártott és mi szeretnénk mindezeket helyrehozni. Mi horvátok azt akarjuk, hogy az állam a mi államunk is legyen. Nekünk az a véleményünk, hogy Radics István nagyon sok hibát követett el a horvátok ellen és ezért határozunk el, hogy otthagyjuk. Meggyőződünk, hogy az ő politikája nincs előnyére a horvát népek és mi megelégtünk Radics családi politikáját és elhatároztuk, hogy arra az utra lépünk, amely a legtöbb hasznot hozza a horvát népeknek. Nem hallgathatom el Radicsnak a horvát nép érdekében tett szolgálatait. Őszintén be kell vallanom, hogy nehéz szívvel határozunk el magunkat, hogy őt elhagyjuk. De akármilyen kedves és felejthetetlen Radics, sokkal drágább nekünk a horvát nép.

— Meggyőződésem arról, hogy a paraszti népek érdekében folytatott harcot Nikics és Superina ugyanolyan szellemben fogják tovább folytatni, mint ahogy eddig. Alkalmunk volt arról is meggyőződni, hogy ezt a politikát Radics István személye nélkül is lehet folytatni. Ezzel Öfelsége a király is meg van elégedve, mert tudta, hogy a horvát nép gyermekei az állam hű fiai.

A jugoszláv tanítók egyesületének zágrábi szekciójára hivatalos hatalommal való visszafelé

Az öreg Ferland-t, a grése pásztorát a bíró elé idézték, mert juhait behajtotta a szőlős kertbe.

Ferland védkezett, mint egy dühös macska, folyton azt bizonyítgatta, hogy nem ő volt a tettes.

— Ugyan — mondta a bíró — mit beszél ilyen számárságokat? Mindenkinek tudja, hogy ti pásztorok még az apátokat is lelegaltattátok, ha fábból volna. Ha pedig lenyelnétek egy rókát s a farka még mindig kikandikálna a szája'okból, azt is letagadnátok.

— Már ami sok, az sok — kiáltotta az öreg Ferland, megkövetem a nagyságos bíró urat, de én igazán kihoz a türelemből. Mindig a pásztorokat szapulják: mindig az a szegény pásztor a ludas... Ha a sörény bedől, ha megdézsmálják a fűgáfát, ha lába kál egy tyuknak, ki a bűnös? Mindig a pásztor. Ez mégse járja és most ki kell mondanom az igazságot. A pásztorok a jó Isten emberei. É: most, megbocsásson a nagyságos bíró ur, monddok még valamit. Öregember vagyok, minden egyes ünnepeken elmegyek a templomba s mindig látom a jászol mellett a pásztorokat. De bíró? Tiszteességek ne essék szólnán, bíró még sohase láttam ott.

és birtokháborítás miatt felfelentette Radics István volt közoktatásügyi minisztert, Grobarics Ernest zagrabi főispán helyettesét és két rendőrkapitányt. Az érdekes pör előzményei a következők:

A felfelentés Radics ellen

A közoktatásügyi minisztérium 1925 július 15-én a zágrábi Ucsiteljski Dom átalakítás költségeire háromszázezer dinárt szavazott meg. A pénzt a Dom elnöksége felvette és egy zágrábi bankban helyezte el. A Dom átalakítását azonban nem lehetett megkezdeni, mert ott ideiglenesen a gazdasági és erdészeti fakultás van elhelyezve. A közoktatásügyi minisztérium 1926 január 15-én felszólította a Dom elnökséget, hogy nyolc napon belül terjessze be az átalakítási munkálatok kiadásaira vonatkozó számadást. A Dom vezetősége erre azt válaszolta a kultuszminisztériumnak, hogy a rendeletnek nem tehet eleget, mert a munkát mindaddig nem lehet megkezdeni, amíg a gazdasági és erdészeti fakultás ki nem költözik a Dom helyiségeiből.

Radics István, akkori közoktatásügyi miniszter erre rendeletet küldött a zágrábi főispánnak és felszólította, hogy a pénzt a banktól vegye fel és küldje be a minisztériumnak. A főispán a rendeletet továbbította a rendőrséghez, ahonnan két rendőrkapitány ment ki a Dom helyiségeibe és követelték a vezetőségtől, hogy adják át a betétkönyveket. A Dom vezetősége nem volt hajlandó a betétkönyveket átadni, mire a rendőrség házkutatást tartott a Dom vezetőségnek hivatalos helyiségeiben, de a betétkönyvet nem találták meg.

A Jugoszláv Tanítók Szövetségének zágrábi osztagja pénteken három delegátust küldött Belgrádba, akik megjelentek Trifunovics Misa közoktatásügyi miniszternél és előadták a történeteket.

A delegáció kérésére a miniszter elődjének rendeletét visszavonta. A Jugoszláv Tanítók Egyesülete most felfelentést tett Radics ellen, aki a rendeletet sajátkezűleg írta alá.

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei 88
Cérna flor lei 97
Selyem flor lei 115
Selyem, tartós 150-180

Kezlyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

Palesz a kevésbé zonyosság

Nincs dicsőség dők, akik tudják, és egész zsid

A zsid arra, hogy munkánk

A mi azok, akik számára, érdeklében megnyern

Palesz nekifőlött Ezért

behozni cionista es Ezért

hónapja e építésének Az Erd

Az E.

hangu elh ciónista gond

kimondotta cionistának venni ebbe

megindult ujult szelle méert és a

ség közpon vezet alapj mozgalomb

1. Az a lis 11 én m

lésen Gisz 2. Főtit

géről és cél A refer

országos te 4. Az

Nagyintézől sanak többs

ben, a „No 5. Az U

akció rend közli a leg

m gyviltak értékéről és

erdélyi Ijja hozzászólás

6. A Sz nos a cion

lányegéről politika í

összefoglaló jiddis nyelv

7. Ugya népszerű ta

trált füzetek den helysége

8. A kö hoz, ifjuság megbizotthoz

instruktív te 9. Az U

Kor" egy-eg akció által

tálására. 10. Az i

át a mozgalm fognak lelke

11. Miud

vagy cionista

legalább egy

szerint adott

duszvényt fog

a cionizmus

gyát meríteni

12. Az eg

ACIONISTA SZERVEZET HÓNAPJA

Palesztinának cionistákra van szüksége

Irta dr. van Raalte,

a németalföldi cionista szövetség elnöke.

Palesztina egyre zsidóbbá válik. Ez kiderül a kevésbé optimista jelentésekből is teljes bizonyossággal.

Nincs zsidó a világon, aki Palesztina fejlődésének gátat akarna emelni. Még azok a zsidók, akik azt hiszik, hogy ellenfeleink, jól tudják, és érzik, hogy az újjáépítés csődje az egész zsidóság katasztrófája lenne.

A zsidók egyre inkább mutatnak készséget arra, hogy támogassák Palesztináért folytatott munkánkat.

A mi munkánkat... mert a cionisták azok, akik Palesztinát megszerették a zsi nép számára, a cionisták azok, akik az újjáépítés érdekében dolgoznak, a cionisták azok, akik megnyernek új híveket az eszme számára.

Palesztinának ma mindenképp és minde nélkül — cionistákra van szüksége!

Ezért elő kötelességünk minél több zsidót behozni soraink közé és megszervezni őket cionista eszmék szerint.

Ezért mondom, hogy a cionista szervezet hónapja egyik első feltétele Erec Jiszráél újjáépítésének.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Ijjar-programja

Az E. Zs. N. Sz. Nagytiszbizottsága egyhangú elhatározással tett vallomást az Ijjar-akció gondolata mellett. A Nagytiszbizottság kimondotta, hogy Ijjar hónapjában minden cionistának kötelessége teljes odaadással résztvenni ebben a lelkek meggyőzésére világszerte megindult akcióban, amely hosszú idő után újult szellemi küzdelmet jelent a cionista eszméért és a szervezést kibővítéséért. A Szövetség központi irodája a következő programtervezet alapján fog bekapcsolódni ebbe az elmozdulatba:

1. Az akció ünnepléses bejelentése az április 11-én megtartott nagytiszbizottsági gyűlésen Giszkalay János referátumával.
2. Főtitkári jelentés az Ijjar hónap lényegéről és céljairól.
3. A referátum és a jelentés kinyomatása és országos terjesztése.
4. Az Executive manifesztumának és a Nagytiszbizottság ehhez kapcsolódó felhívásának többszöri közzélése az Uj Keletben, a „Föld”-ben, a „Noar”-ban és az „Uj Kor”-ban.
5. Az Uj Kelet külön rovatot bocsát az akció rendelkezésére, amelyben napról-napra közli a legismertebb zsidó szellemi nagyságok nyilatkozásait a cionizmus és a szervezet értékéről és történelmi hivatásáról, feljegyzi az erdélyi Ijjar eseményeket és helyet ad erdélyi hozzászólásoknak.
6. A Szövetség megbízásából Giszkalay János a cionista eszme és a szervezeti mozgalom lényegéről és történelmi fejlődéséről, a cionista politika irányvonalairól és jöendő feladatairól összefoglaló tanulmányt írt, amelyet magyar és jiddis nyelven ötezer példányban díjlanul terjeszteni fog.
7. Ugyanakkor több ezer jiddis nyelven írott népszerű tanulmányokat és németnyelvű illusztrált füzeteket fog szétküldeni az ország minden helységébe.
8. A központi iroda minden helycsoporthoz, ifjúsági szervezethez és Keren Kajemet-megbízottokhoz körleveleket intéz felvilágosító és instrukatív tartalommal.
9. Az Uj Kelet, a „Föld”, a „Noar” és az „Uj Kor” egy-egy teljes számot szentelnek az Ijjar-akció által meghatározott gondolat dokumentálására.
10. Az ifjúsági szervezetek is teljes hónapot adnak a mozgalom reneszanszának szolgálatában foglalkozó tevékenység kifejtésére.
11. Minden helységben, ahol helycsoport, vagy cionista megbízott van, Ijjar hónapban legalább egy nagyszabású, vagy a lehetőség szerint adott mérvű mitinget, vagy más rendezvényt fognak tartani, amelyeken az előadók a cionizmus eszméikéről fogják előadásait tartani.
12. Az egész akció ideje alatt erőteljes szervezeti propaganda, tagszerzéssel kapcsolatosan.

vezeti propaganda, tagszerzéssel kapcsolatosan. 13. Minden alkalommal és minden cionista közreműködésével az Ijjar akció ideje alatt sékelgyűj és lesz, miután ez az atmoszféra a legalkalmasabb arra, hogy a zsidóság minél nagyobb tömegeit nyeljék meg a cionizmusnak, akik a zsidó ügyszóhoz való közönségüket a sékel

megváltásával tanusítják. Ebben a rovatban fogjuk közölni minden helység Ijjar-programját és sékelgyűjtésének eredményét is. Az erdélyi zsidóság ezúttal is megnyilvánuló manifesztációja bizonyára méltón fog sorakozni a többi országok zsidóságának teljesítményeihez.

Kitört a lengyel kormányválság

A szocialisták kilépése miatt két miniszter lemondott

(Varsó, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szocialisták parlamenti frakciója, kedden tartott ülésén elhatározta, hogy kilép a kormánykoalícióból. Ennek következtében tegnap este a közmunkügyi és a munkaügyi miniszterek beadták lemondásukat. Egyelőre nem lehet tudni, hogy a szocialisták visszalépése csak változást jelent a kormányban, vagy pedig az egész kormány lemondását fogja-e maga után vonni.

Skrzinsky mára minisztertanácsot hívott össze döntés végett. Vitos volt miniszterelnök, a parasztpárt vezére egy interjúban kijelentette, hogy Skrzinskynek olyan megoldást kell keresnie, hogy más párt támogatását ne kelljen igénybevennie és a lemondott minisztereket: baloldali érzelmi hivatalnokokkal kell helyettesítenie.

Mussolini fel akarja osztani Törökországot

Görög-olasz csapatok betörését várják a kisázsiai török partvidéken. Az angorai Anatólia egész férfilakosságát mozgósította

(London, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Telegraph” jelenti Angorából, hogy a török kormány értesítése szerint Karan-sifár mellett olasz és görög csapatok meglepetésszerűen partraszállni készülnek. A török haderőt és a behívott tartalékosokat legnagyobb részt ezen a vidéken koncentrálnak. A török meglepő offenzívával szemben Törökország nyomban katonai ellenállást fejthessen ki.

- A görög-olasz csapatok meglepetésszerű partraszállását megmagyarázza a „Chicago Tribune” feltűnő cikke, melyben azt írja, hogy tudomással bír az olasz-görög titkos szerződésről, amely, ha megvalósul, Törökország végét jelenti. A szerződés tartalma a következő:
1. Mindkét ország elősegíti Törökországban a kalifátus visszaállítására irányuló propagandát.
 2. Görögország visszakapja a görög-török háborúban elvesztett területeket.
 3. Olaszország megkapja Kisázsia déli részét.
 4. Jugoszlávia kompenzációképpen Albániát kapja.

5. Amennyiben Törökország megtámadná Görögországot, úgy Olaszország semlegességet ígér. A lap hozzáteszi azt az információját, hogy Chamberlain, amikor Rappalóban találkozott Mussolinival, arról biztosította az olasz miniszterelnököt, hogy Anglia ezzel a szövetezéssel szemben semleges magatartást tanusít, amivel szemben Mussolini megígérte, hogy beszűnneti Indiában a benszültek között folyó fascista propagandát és a mosszuli kérdésben Anglia álláspontjára fog helyezkedni. A „Daily Telegraph” jelenti, hogy Anatólia egész férfi lakosságát mozgósították 19 és 25 év között. Az angorai kormány Szmirnában, Messzinában és az Afium-Karahisszár-i vasuti gócponton erős csapatokat összpontosított. Angora el van szánva rá, hogy minden erővel megakadályozza az olasz, vagy görög csapatok fenyegető partraszállását török területen.

Hivatalosan publikálták a román-lengyel szövetségi szerződést

Olaszország nem változtatta meg álláspontját a beszarábiai kérdésben

Bucuresti Bukarest, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hivatalosan nyilvánosságra hozták, hogy Románia és Lengyelország között szövetségi szerződés jött létre. A szövetségre Bukarestben nagy jelentőséget tulajdonítanak. A ma még csak hivatalos körök előtt ismeretes garanciaszerződést holnap közzéteszik Bukarestben és Varsóban. A szerződés nyolc cikkelyből áll.

Az első cikkelyben Románia és Lengyelország kijelenti, hogy kölcsönösen respektálják egymás területét és politikai függetlenségét és azt mindenki vel szemben megvédik.

A második cikkelyben segítséget is ígérnek egymásnak nem provokált támadás esérére oly módon, hogy azt a népszövetségi paktum 12., 13., 14., 15 és 16 szakaszai megállapítják.

A harmadik cikkelyben a két ország köteleseztet vállalt arra nézve, hogy abban az esetben, ha a békés szándékaik ellenére mégis deferzív háborúra kényszerülnek, egyik fél sem fog fegyvert szűntről, vagy békéről tárgyalni a másik fél kikapcsolásával.

A negyedik cikkelyben a két állam kötelezi magát, hogy minden olyan külpolitikai tárgyalásról, amely a másik felet érdekli, informálják egymást.

Az ötödik cikkely szerint a szerződő feleknek tilos harmadik állammal szerződést kötni a másik szerződő fél előzetes értesítése nélkül. Kivételt csak azok a szövetségi szerződések alkotnak, amelyeknek célja a békeszerződések által teremtett állapotok biztosítása.

A hatodik cikkelyben a szerződő felek kötelezettségét vállaltak, hogy mindazokat a kérdéseket, amelyeket rendes diplomáciai uton nem lehet elintézni, különleges eljárás szerint fogják rendezni.

A hetedik cikkely szerint a szerződés időtartama öt év, de mindkét szerződő félnek jogában áll két év múltán a szövetséget hat hónapra felmondani. A nyolcadik cikkely a ratifikációs okmányok

kicséreléséről intézkedik. Ez legközelebb Varsóban fog megtörténni.

A szerződést Duca volt külügyminiszter és Lovjajszi bukaresti lengyel követ irták alá.

Tegnap este a lengyel követségen estély volt ebből az alkalomból, amelyen a király, a királyné is résztvettek, valamint a kormány minden tagja Averescuval az élen.

A román-lengyel szövetség nyilvánosságra hozását bizonyos körökben kapcsolatba hozzák az olasz-román tárgyalásokkal, amelyekkel kapcsolatban egyes lapok arról irtak, hogy Olaszország megváltoztatta eddigi álláspontját a beszarábiai kérdésben.

Ezzel szemben a mai „Dimineata” római táviratot közöl, mely szerint az olasz lapok tegnapi számában hivatalos közlemény jelent meg válaszul azokra a hírekre, hogy az olasz kormány magatartása Beszarábia problémájára vonatkozólag a legutóbbi időben változást szenvedett. A hivatalos közlemény kifejti, hogy az olasz kormány még nem döntött, megváltoztatja-e eddig elfoglalt álláspontját a beszarábiai kérdésben, mert Olaszország szoros viszonyban él Oroszországgal és nem akar olyan lépést tenni, amelyet ez az ország barátságtalan gesztusként interpretálhatna. Erre az olasz közlésre akart állítólag felelet lenni a román lengyel szerződés publikálása, amely tudvalevőleg Oroszország ellen irányul.

Ha művés-i kivitelű fa, vas, vagy rozbutort és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely & Róty
Erdélyrészi Butorgyár R.-T.
Állandó butorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Stingl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furnirok és klosterneuburgi enyvezett lemezek nagy választékban.

1926. április 22

asztort a bíró el...
széfnis kertbe.
y dühös macska,
nem ő volt a tettes.
— mit beszélés
ndja, hogy ti pász
etnétek, ha fából
rókát s a farka
okból, azt is le.

kiáltotta az öreg
bíró urat, de hát
dig a pásztorokat
pásztor a ludas...
ézsalmáják a fűge
a bünös? Mindig
st ki kell monda.
jó Isten emberei.
gos bíró ur, mon
nyok, minden egyes
s mindig látom a
bírót? Tisztelesség
se láttam ott.

nélkül

lentették

elentette Radics
nizistert, Groba-
lyettest és két
ör előzményei a

tés Radics ellen
um 1925 július
Dom átalakítási
t szavazott meg.
ette és egy zá-
Dom átalakítását
ezdeni, mert ott
észeti fakultás
gyi minisztérium
a Dom elnök-
terjessze be az
saira vonatkozó
erre azt vála-
ak, hogy a ren-
mert a munkát
eni, amíg a gaz-
nem költözik a

atásügyi minisz-
grábi főispánnak
banktól vegye
nak. A főispán
dórséghez, ahon-
ki a Dom helyi-
gtől, hogy adják
vezetősége nem
átadni, mire a
Dom vezetősé-
de a betétköny-

tségének zágrábi
egátust küldött
Trifunovics Misa
előadták a tör-

iszter elődjének
goszláv Tanítók
tt Radics ellen,
ta alá.

ásár
árakkal.
.. lei 88
.. lei 97
.. lei 115
150-180

álasztékban
-nál
m.

A legfelsőbb semmitőszék is jóváhagyta a Reinitz-ítéletet

Reinitzot nem fogják kiadni Csehszlovákiának

(Bucuresti-Bukarest, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfelsőbb semmitőszék büntető tanácsa tegnap hirdette ki ítéletét Reinitz Jakab bűntudójában. A semmitőszék elvetette Reinitz semmisségi panaszát és jogerőre emelte az életfogytiglani fegyházról szóló első- és másodfokú ítéletet. A semmitőszék jogerős ítéletével még nem zárulnak le végleg az európai hírűvé vált Reinitz-pör aktái. Most, hogy Reinitz Jakab elítélését jogerőssé vált, hír szerint a csehszlovákiai igazságszolgáltatási hatóságok újból isérletet fognak tenni arra, hogy Reinitzot csehszlovákiai büneiért felelősségre vonják. Valószínűtlen azonban, hogy a romániai hatóságok Reinitzot, még akkor is, ha román állampolgárságát nem tudná igazolni,

kiadák Csehszlovákiának, mert Csehszlovábiában a gyilkosságot halálal büntetik, míg Romániában a halálbüntetés el van törölve.

Reinitz Jakab hirhedt bűnpöre Romániában megjárta az igazságszolgáltatásnak mind a három fórumát. Noha közvetlen tárgyi bizonyítékokat a vizsgálat nem tudott produkálni, Reinitz pedig körömszakadtáig tagadta a terhére rótt bűncselekményeket, a Reinitz bűnössége mellett szóló közvetett bizonyítékok és tanuvallomások hajszálai precizitással vágtak össze, úgy hogy a törvényszék a közvetlen bizonyítékok alapján hozta meg ítéletét. A semmitőszék helybenhagyó ítélete a törvényszék és tábla ítékezésének objektivitását mutatja.

A polyánai rebbenek hívei szeretete elől menekülnie kellett Romániából

(Bistrita-Beszterce, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fiatal, huszonnégy éves férfi, tengerkék, nagy, világos és beszédes szemekkel, barna szakáll övezi nemesvonaltú finom arcát, amelyről a jó emberek örökös derűje sugárzik.

Aki mélyebben lát és aki összefüggést keres egy ember népszerűsége és a nép lelki diszpozíciója között, könnyen meglátja, hogy a kabolapolyánaiifjurabbinak, *הרב מרדכי בן פערל* Wieselnak mi ad olyan varázst, hogy ezek törlik magukat egy áldó szaváért. Nemesek chaszidok keresik, hanem minden rétegből való zsidók, nemesek zsidók, hanem minden rendű más nemzetiségbeli. Mert olyan világot élünk, amikor az emberek lelki és egzisztenciabeli támaszt keresnek és ezt föllelni vélik az übermenschben.

Nem a lángészt és nem a jellemében nagyokat csodálják, ezeknél emberibb embert keresnek: az önzetlen, jó és szerető embert. Ilyenek ismerik Ch. J. Wieselt, a mindenben felül-emelkedő, mindenben diadalmaskodó szeretet embert. A nép megtalálja a maga érzéséből fakadt jelzőt és a rebbet megörökítette az epitetonnal: *אדם ישראלי*

Apró dolgai jellemzik őt. Már gyermekkorában adományokat gyűjtött olyan szegények számára, akik nem tarthatták oda tenyerüket az adakozóknak anélkül, hogy a lelkifájdalmak a szegény pirját ne öntenék arcukra. Ilyenek istápolásért fagyban-hóban járt faluról falura. Minden szenvedőhöz, aki a közelébe jutott, volt egy-egy akciója a biztató szó mellé és a hire akkor nőtt, amikor huszonkétéves korában a Huszt melletti Tarnovában Mose Eleazar Wieselnél, nagybátyjánál tanult és egy csütörtöki napon a Tora előtt, ahová áldóimára hívták, hirtelen fölsikoltott.

Fájdalmas, mélyből feltört sikoly volt.

— Ugy érzem — mondotta a feléje sietőkhöz, — hogy elvesztettem az atyámat.

Valóban — amint az később kitűdött — éppen abban az órában hunyt el apja, aki mint egyszerű melamed szívjósága miatt volt ismeretes Husztban.

Es volt egy másik esete, a házassága, ami valóságos himnusza a zsidó jóságnak.

A tarnovai caddikhoz egy napon beállított egy sorsüldözőt, szegény ember.

— Szent mesterem — panaszkodott a pap előtt — olyan borzalmasan szegény vagyok. Kérje isten áldását, hogy jól sikerült, derék leányomat férjhez adhasam. Mert csak isten csodája segíthet. Semmim nincs, amit vele adhatnék, sem kelengyét, sem hozományt.

A tizenöt éves Jecheszkiel Mordche Wieselt ott állott a bet hamidrasban és hallgatta az ember panaszát. Meghallgatta és amikor távozott, utána ment.

— Hallgasson meg — szólította meg a kis bócher — hallgasson ide, jó öregem. Vajjon engem elfogadna-e vőjének?

— Nézze, fiatal ember — méltatlankodott a másik — ha én szegény is vagyok, azért mégsem illik, hogy maga belőlem gúnyt üzzön! Hiszen, jó, jó, most alig van betevő falatom, de az egy isten, aki Ur égen és földön, majd csak juttat nékem is egy kis boldogságot.

— Nem gunyolódok. Elveszem a leányát! — Fiatal barátom, tudja milyen szegény leányt venne el, ha elhatározása komoly lenne? Az eljegyzéshez való mézeskalácsot és bort sem tudám előteremteni!

— Nem mondhatok mást, minthogy mához három hét múlva odaát leszek maguknál és eljegyzem magam a leányával.

Néma kézzorítással bucsuztak. Az apa bizonyára nem vette komolyan az ígéretet.

Annál komolyabban vette a fiatal fiú, aki visszament mesteréhez és bejelentette neki, hogy elveszi a szegény leányt.

— Hogy gondolhatsz ilyesmire — óvta a rabbi — a házasság komoly vállalkozás, ehhez egzisztenciális alap kell. A leányomat ha férjhez adom, adok vele néhány ezer csehkoronát is, mert ma csak így lehet kiházasítani gyermekét.

Cheszel Mordche elérte a célját.

— De rebbe — szólt — engedelmet kérek, éppen ezért nem vehetem el az ön leányát. Önék módjában van választani is a vőjelöltek között, de mit tegyen az a szegény ember, akinek az eljegyzés költségeire sem jutott!

És így történt, hogy a fiatal bocher egy üveg borral és egy csomag kalácsal hóna alatt az ígért napon beállított leendő apósához, az istenfő és Tórát tisztelő reb Avrom Doved házába és megtartotta a kézfogót.

Ime a házassága is a jóság forrásából táplálkozott. Valóra vált zsidó népmese volt ez a frigy.

Kabola Polyánán házi borbélyt tart, házi pékmestert és a konyháján minden szükségkötő jóllakhat. A borbély arravaló, hogy frizurás, galáns, kikészített fejű emberek haját lenyirja. Mert ilyen hívásos tarkóra nem adja áldását.

A pék arra kell, hogy mindenki megkapja a maga friss cipőjét és naponta legalább 40—50 cipő fogy el és ugyanannyi vacsora és ebéd. És nincs szükségkötő, akinek a rebb ne adna pénzbeli adományt és nincs pénzt hozó híve, aki sajnálta volna a legnagyobb *pidjent* is tőle áldásért.

Mert nem ígér egyebet áldásnál. Nem ígér, nem tesz csodákat, ád és áld és azt adja utra-valólul, hogy szeresse mindenki azokat, akik közel állanak hozzá. És akikkel érintkezik, azokat segítse, ha módja van rá, mert ez az élet értelme és mert ez legfőbb parancsa az Urnak, Izrael istenének.

Soha el nem fogad pénzt, — ezt a *gabbejai* végzik el — de minden szükségkötőnek sajátkezüleg ad. Minden szabad idejét tanulással és tisztálkodással tölti, naponta olykor kétszer is vesz rituális fürdőt és ilyenkor háromszáztizszer — *שלוש* — merül alá.

Nem volt embersremlékezet óta rebbé, akit annyi tomboló népszerűséggel vettek volna körül, mint a kabolapolyánait, aki, amint azt az Uj Kelet közölte, a napokban érkezett hívei kérésére Romániába. Tartózkodási engedélye május tizenkettedikéig szól, de a megrohanás, amiben részesítették, az a csodavárás, ami körülövezte olyan formában nyilatkozott meg, hogy ő

maga is jónak látta hazatérni és e hónap 20-án este nyolc órakor átlépte a román—cseh határt. A tüntető szeretetreméltóság elől valóssággal menekült azzal az ígérettel, hogy lehetőleg néhány hónapon belül módot keres arra, hogy valamelyik határmenti városban fogadja romániai híveit, anélkül, hogy ezeknek különösebb utlevél kellemetlenségeik lennének.

Első romániai stációja Beszterce volt, ahol régi híve, a lekencei *Paszternák* Salamon és *Tabovics* hitközségi elnök fogadták. Amikor hire járt, hogy a városban van, messze vármegyéből zárandokoltak Besztercebe zsidók és nemzsidók, akik valóssággal megszállták egy *Altfeld* nevű chaszid házat. Itt ugyanis *bórit milát* ünnepeltek és a rebbé vállalta a komaságot. A hitközség előljárósága megkérte, hogy töltsen ott a szombatot, de mivelhogy a lekenceieknek ígérte oda szombatját, odautazott már csütörtökön, ahol *Lichtanstein* Simon főrabbi látta őt vendégül. A rabbi lakása azonban szűknek bizonyult az egyre odazárandó tömegek befogadására. Így került a *Stiglitz* testvérek házába, ahol jóllehet hét *gabbeja* és négy *csendőr* igyekeztek a rendet föntartani, nem lehetett elérni, hogy a feleket külön-külön fogadja. Tizenként járultak eléje és amikor a tömeg még mindig tódult és a fiakkerek, autók és szekerek vég nélküli sora ontotta az újabb ostromlókat, elhatározták, hogy bezárják a házat. Az írott kívánságokat egy kosárba gyűjtötték és így juttattak el a rebbéhez, akit azonban különösen azok, akik messze földről jöttek látni akartak. Viharzó követelésekre rabbi, Cheszel Wiesel kijött a ház ablakához és az üdvözlés lecsillapultával megáldotta a tömeget e szavakkal:

— Jidn, vos s'ien gekimen aher, ün Jidn, vos leben böchol kieve hoorec, sollen hobn *sefa börocho vöchlocho*. Jeder soll *macliach* sein mit Gesund ün Parnosze. *Uvo lö Zion goel, bimhero böjomenu!*

Es kezeit áldón terjesztette a nép fölé. Vasárnap már jött dr. Pakony besztercei prefektus utasítása, hogy a rabbi hagyja el a községet, mert tartani lehet betegségek behurcolásától. Vasárnap öt órakor *Friedmann* székeludvarhelyi gyáros autóján visszautazott Besztercebe, ahol Izsák Gszánál szállott meg. De itt is annyira megrohanták, hogy a kerti ajtó fölül valóssággal megszökött Mendel Mandel házába.

A közönség azonban megtudta tartózkodási helyét és hajnali fél négy óráig fogadta az eléje járulókat, közöttük számos nemzsidót is, magasállású tisztviselőket és tekintélyes polgárokat. Reggeli hétfőig pihent, amikor kocsióra ült abban a hitben, hogy észrevétlenül eljuthat *Bethlente*. De már *Bessenynö* mellett nyomában voltak a kolozsvári, marosvásárhelyi, szászrégeni és székeludvarhelyi járművek, kocsik és autók és az országon kellett neki meghallgatnia az emberek kívánságait, mert kocsiját autó-torlaszok állották el. Valahogy eljutott *Sajómagyarosra*, ahol reggeli ima után fogadott volna, de itt is példátlan ostromnak volt kitéve a ház, ahová megszállott. Az emberek az ablakdeszkákat szedték ki és így tülekedtek be hozzá.

Utja innen *Mojszin* felé vezetett. Itt ezek jöttek köszönteni őt *Felsővissoról* és a közeli zsidó helységekből; sokan jöttek Máramaros-szigetről is. *Mojszinból* végül sikerült vasuton átjutnia Csehszlovák földre.

A határon *Paszternák* Salamon, legkitartóbb híve utján tizenet küldött a romániai zsidóknak.

— Azt izenem azoknak — mondotta — akik elu'ztak hozzám, de nem tudtak beszélni velem, hogy áldásomat vegyék és ne nehezítsenek, hanem a nekem szánt *pidjent* osszák széjjel a szegények között. Biztosítom őket az örökkévaló segítségéről. Mindazok pedig akik abban a hitben voltak, hogy elérnek a későbbi napokon is és csak mostanra terveztek hozzám való utjukat, azok megtakarított utiköltségeiket is osszák széjjel a szegények között, vagy ha akarják küldjék el hozzám postautólványon, hogy a pénzt az én szegényeimhez juttassam. Biztosítom őket isten áldásáról!

Ezzel bucsuzott a kabolapolyánai caddik, akit a nagy ragaszkodás valóssággal kiűzött az országból.

(sz. i.)

Az időszertlen Faust doktor

— Goethe Faustjának reprize alkalmából —

Tegnap este Goethe drámai költeményét: A „Faust“ ot adták a kolozsvári Magyar Színházban, kevésszemu és lelkesedésnélküli közönség előtt. A részvétlenséget, amely mellett az előadás lepergett, — a felületes bíráló egyszerűen a közönség terhére írja, hollott a részvétlenségnek az eredendő kultur-közönyön kívül vannak pozitívabb okai is. A legpozitívabb ezek közül az, hogy a Faust-típus és a Margaréta-tragédia érvénye korunkban — idősze rütlenné vált.

Azaz azok a kételemek, melyek a derengő tizenkilencedik század tépelődő gondolkodóját jellemezték, ma már nem kételemek többé, legalább is abban a közönségben nem azok, mely a Faust-előadásokat mai szemmel végignézi. A Faust-probléma a közép-korból az individualizmusba átforduló korszak em berének problémája, akinek lelke még mázsányi sullyal nehezdednek a keresztény világfelfogás élet tagadó princípiumai, de agyával, hajlamaival már az életet igenli, annak minden szépségével és minden szenvedésével.

A tizenkilencedik század a kételkedés jegyében dereng fel a lehanya ló középkor homályos egére, ez a kételkedés megbontja az emberi lélek egyensúlyát, különböző eszmajusággal telíti meg, vergődővé teszi, de már megcsillantja előtte annak a korszaknak képét, mely míg egyfelől pozitív erkölcsi és anyagi értékeket a relativizmus királyvizében old fel, másrészt szakít a kételekkel és gögös önhittséggel tör emberfelettinek hitt céljai felé.

Kétségtelen, hogy mai korszakunk többé nem kontemp'ál afelől: vajjon az élet igenlése bűn-számba megy e, vagy sem, vagy hogy a lélek el-mélyülése pozitívabb értéke az élet vállalásánál, a küzdelemnél, a cselekedetnél? Korunk civilizatóri kus korszak, melyben a fausti tépelődés már eset-lenség és félszegényrög számba megy. Egyetlen abszo-lutum körül jegercesedik ki minden: az élet, a le-vés, a valóság abszolútuma körül. Az élet érték mértéki többé nem elvont filozofémák, hanem maga az élet, melynek mértékétlen gazdagságát az em-beri ész és az emberi akarat egyre szélesebb terü-leteken hordozza meg.

Faust doktor még a romanticizmus talajából nőtt ki: góthikusan felépített emberi lélek, melynek homályos ablakain megsűrve, megfénytelenítve szű-rődik át az élet halhatatlanságát, a bűn, az erény egymáshoz tartozandóságára rávilágító napfény. A tizenkilencedik és a tizenkilencedik század szigmáját homlokán hordozó huszadik század a metafizikai világfelfogást igazolja: az élvezet és hatalom mindenhatóságát a meddő ábrándozás fölött, az anyag erejét az ideális célkiűzfések felett. Ha ez nem így lenne, akkor a modern álangépeze, a technikai kultúra nem alakulhatott volna ki mai gígási nagyságában, hanem visszaröfent volna cél talanságának és kegyetlenségének szörnyű né-rei előtt.

Ez a kor a megfizetőeszi mendást tette ma-géért: „Szörke minden elmélet barátnom és zöld az élet aranyfaja.“ Hiszen minden akarat, minden végy az aranyfa birtokáért feszül, az ideálisra gon-dolat árán folyong a vér és arany folyamának halotti szigetén. A romantikus korszakot egy merő-ben politikai korszak váltotta fel, diktátorokkal és realpolitikusokkal az élén, mely nem tévovázik ez-közei tekintetében, mely az anyagi boldogulást tette meg az élet egyetlen céljává. Minden vonalon Mephisto győzött, az ő szelleme lett korunk vezérlő-selleme — és Faust doktor, mint élő és nevet-ségs anakronizmus bolyong közöttünk.

Nem kevéssé korszertlen a Margaréta tragédia. A pszichoanalízis korában, mely a tudatlai élet mélységeitől diadalmasan hozta fel a pánszexualitás bizonyosságait, — a gretcheni tragédia jelentéktelen epizódáá zsongorodik össze, mely elvesztve roman-tikus színezetét, egyszerű lelektari „esetté“ deval-válódik. Margarétától Nóráig és Nerától — mondjuk a dr. Szabó Jucik világáig óriási az út, melynek prátan megzökülnék a régi fények, lekopnak a régi ideálok, hogy minden vonalon az élet diadal-mas jogát igazolja.

Ime: ezek azok a moivamok, melyek idősze rütlenné teszik Faust dokort, annak ellenére, hogy a goethei mű a maga egészében örök és sient do-

kumentuma marad a mult század vergődő ember típusának.

A tegnap esti előadás minden tekintetben nivós volt. Faust szerepében Kemény László excoállt, mint Mephistó Forgács nyújtott kiegyensúlyozott,

Befejeződtek a kormány és a Magyar Párt tárgyalásai

A szászokkal való megegyezés elé váratlan akadályok gördültek

(Bucuresti-Bukarest, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul“ írja, hogy a Magyar Párt kiküldöttei és a kormány között a tárgyalások befejeződtek. Holnap aláírják a megegyezést, amelyet a Magyar Párt megbízottai hazahoznak Kolozsvárra, hogy az intézőbizottság, illetve az elnöki tanács ratifikálja. A ratifikálás után a Magyar Párt meghatalmazottai visszautaznak Bukarestbe, hogy a megegyezést véglegesen perfektuálják. A megegyezés szerint a Magyar Párt 15 képviselői és 8 szenátori mandátumot kap. A Magyar Párt ígéretet kapott arra, hogy módosítja az iskolai törvényeket és lehetővé teszi, hogy az erdélyi magyar-

megkapó alakítást. Kitérő volt Mihályffy és Miklóssy Margit. A vendégzereplő Izsáky Margit Gretchenje nem felelt meg a várakozásoknak, kissé merev volt és nem egészen találta el azt a lágy, olvadozó hangot, ami a goethei Margit sajátja.

Salamon László

ság annyi iskolát állítson fel, mennyire szük-sége van.

A szászokkal való tárgyalásokban nehézségek állottak elő. Valószínű, hogy a megegyezés nem is jön létre.

Averescu tábornok utasította a néppárt vidéki tagozatait, hogy legkésőbb szombat estig kézzisik el a jelölölistákat. A vidéki tagozatok elfogadák a központ által delegált jelölöseket. Erdélyben ebben a kérdésben kivételt tettek.

Politikai körökben óriási szenzációt kelt, hogy Jon Vajda-Voivod, a volt miniszterelnök testvéröcse belépett a néppártba.

Nagyváradon a lejesés miatt rohamosan emelkednek az árak

A marhaexportörök is érzékenyen sújtja a román valuta árfolyamvesztésége

(Oradeamare. Nagyvárad, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradról jelentik: A lej árfolyamának újabb hullámzása eközorban a nagyváradai piacot érdekli, tekintettel arra, hogy itt nagy exportvállalatok vannak. Több váradai vállalkozó sokmillió értékű állatot, gabort, örleményeket exportált külföldre. A lej esésével kapcsolatban az árak természetesen egyik napról a másikra hollatlan módon emelkednek.

A piacon teljes a bizonytalanság, amelyhez még hozzájárul az is, hogy a textilárak behozatali illetékének leszállítása késik. Nagyváradon az összes kereskedők, ugy látszik közös megállapodásra, az elmult éjszaka átirták összes áruikat. Ez az átírás természetesen azt jelenti, hogy az árak egyik napról a másikra igen tekintélyes százalékkal drágultak.

Emelkedett az állatexport

Az Uj Kelet munkatársa beszélt az egyik nagyváradai bank igazgatójával arra vonatkozólag, hogy a lejesés és az állatok kiviteli illetékének leszállítása milyen hatással volt a nagyváradai piacra. A felvilágosítás nagyon érdekes.

— Az állat exportja — mondotta infor-mátorunk — néhány nap alatt hollatlan módon fellendült. Tudvalevő, hogy eddig a vámitleték példál az ökörnél darabonként nyolcezer lej volt tekintet nélkül arra, hogy milyen súlyos az állat. Így azután csak a szép, hizalt 8—10 mázsás ökröket exportálták. A kiviteli illeték leszállítása következtében ma már érdemes és kifizeti magát, hogy kisebbsúlyú állatokat is kiszállíthassanak. Az exportörök mozgósították összes megbízottaikat és a vidéken megkezdődött az állatok összevásárlása. Ma például, amikor a megyebeli Margittán és Tegleden országos vásár van, Nagyváradon nem lehetne találni egyetlen marhakereskedőt sem, mind vidéken vannak.

— Természetes, hogy a nagy vételkedv az árakat is felezorítja, azonban az emelés még mindig nem olyan nagyarátyu, hogy az exportálás ne volna igen jó üzlet. Bécs-felé, Biharpüspökin keresztül, naponta több vagon élőmarha-szállítmány indul. Hasonlóképen van ez a sertéssel, a gabonával és a liszttel.

Élénk üzlet — haszon nélkül

Felvilágosítást kérünk az egyik marhaexport-vallalat igazgatójától is, aki a következőket mondja:

— Az, hogy az export fellendült, sajnos, nem jelenti egyben azt is, hogy jó üzleteket csinálunk. Minden exportör egyben devizkereskedő is. Így azután a lejesés bennünket súlyosan érint, mert mi kénytelenek vagyunk lejjáulásra spekulálni. Ugyanis Nagyváradon alig van exportör, aki a saját pénzével dolgozik. A bécsi bizományosoktól igen tekintélyes összegeket vettek fel osztrák schillingben. Így tehát mi most már sokkal drágább schil-

linget kell hogy adjunk a néhány hét előtt felvett kölcsönökért. Ha nyernénk is valamit az export-díjak leszállításával, viszont a lejkurzus romlása éppen azért, mert idgen valuta-hittel dolgozunk, megfoszt bennünket a haszontól.

Arranézeve is felvilágosítást kértünk, hogy a tul-zott mérékben megindult export nem-e fog drágulást előidézni az országban.

Szakembereknek az a véleménye, hogy egyelőre a drágulástól nem kell tartani. Még mindig első-sorban a hizlat, nagysúlyú örköt exportálják és így csak ezeknek az ára emelkedik. A középminő-ségű hus belátható időn belül nem fog drágulni. Más a helyzet a kenyérenél és lisztnél. Egészen bizonyos, hogy a kenyér és liszt ára az elkövetkező napokban ugrásszerűen emelkedni fog. Emelkednie kell azért, mert a külföldi árak paritásos alapon jóval magasabbak és természetes, hogy mindenki szivesebben adja el a készleteit a külföldi kereske-dőknek, akik többet fizetnek érte.

* 300-nál több zsidó tréfa, anekdota van nagyzertien feldolgozva és összegyűjtve Caillag Máté: Zsidó Anekdoták Kincsesháza“ című köny-vében, 222 oldal. 200 lej. Postán szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

* Az izzólámpa vásárlásnál ne felejtse el, hogy a világítási költségeket a takarékos áramfo-gyasztású izzólámpa csökkenti. „Tunggram“ izzó-lámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal

- Kötött harisnya, minden színben..... Lei 30
- Flohr harisnya, minden színben..... Lei 58
- Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
- Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
- Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 123

Blatt

Főtér 13. szám

Divatkiadványokban és kötetlárakban óriási választék.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, müselyem és pa-mut fonalat szintartóan, bármilyen színre. Végáru festés adjusztálva.

„Kristály“ kelme festő, vegytisztító és gőzmosógár, Cluj, Telefon 500

Bethlen István megvédi a titkos társaságokat a pénzhamisítás vádjá ellen

(Budapest, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlés mai ülésén gróf Bethlen István miniszterelnök szólalt fel, hogy válaszoljon Pallavicini támadására. Kijelenti, hogy Pallavicini a titkos társaságokat összekeverte a franküggyel. Annak idején a nyomozással nem Nádossyt bízták meg, amit legjobban bizonyít az, hogy amikor annak részessége kiderült, azonnal szabadságot kaptak.

Ezután így folytatta Bethlen:

— Nádossy szereplése a szokolhamisításban nincs bizonyítva. A cseh kormány sem értesített minket ilyenről. Sajnos, hogy a „Pester Lloyd“, amelyet külföldön is sokan olvasnak, átvette ezeket a vádakokat anélkül, hogy meggyőződött volna ezeknek valódiságáról. A hágai leleplezők Nádossy tagadott, majd rosszhiszeműséget hangzottatott. Rakovszky belügyminiszter érdeme, hogy Nádossy szerepe kiderült.

Bethlen felolvassa a vallomást, amely szerint Windischgrätz soha nem becélt. A vallomás további részében elmondja Pallavicini, hogy Bethlen, Satrache és Törekí titkos társaságoknak tagjai, de, hogy a frankhamisítás idején is azok lettek volna,

nem tudja. Pallavicini azon állítását, hogy a kormány tudtával szokott hamisítottak volna, kereken megcáfolja. Ami a Törekí és Satrache titkos társaságbeli tagságát illeti, kijelentheti, hogy ezek nem tagjai semmilyen titkos társaságnak. Ezeket tett tisztviselőkről illesmit nem is lehet feltételezni.

Azután arra a vádra tér át Bethlen, mintha titkos társaságok csináltak volna a frankhamisítást és ennek ő is részese lenne. A titkos társaságok a bolsevizmus idején alakultak. A magyar politikai társadalom megszervezése fontos, különösen a mai időben, amikor a forradalom visszénye még károsan sugározza be Európát. Tagja voltam az egyesült keresztény nemzeti ligának. Ezt nem szégyenlem és nem titkolom, de ez nem volt titkos társaság és ha ezért szemrehányást tesznek, ez azért van, mert nem akarták tűrni a keresztény polgári társadalom megszervezését. Amikor miniszterelnök lettem, kiléptem, mert összeférhetetlennek tartottam, hogy felezőve legyen bármely oldalról. De ha a liga, vagy más keresztény egyesület támogatott, ezért hálás vagyok. Ennek az ügynek semmi köze a frankhamisításhoz.

A háromtestű Locarno

(Cluj-Kolozsvár, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számában jelentette már az Uj Kelet, hogy a napokban zajlott le Locarnóban az eszperantisták edinburghi világkongresszusának előkonferenciája. Morariu Tibor, az eszperantó világszövetség romániai főtitkára, most érkezett vissza a locarnoi konferenciáról, amelyről, valamint utjának impresszióiról az alábbi érdekes adatokat bocsátotta az Uj Kelet rendelkezésére:

Az immár világhíressé vált városkának, Locarnonak mindössze 9000 lakosa van, akiknek több mint ötven százaléka külföldi. A berszülött lakosság fő része olasz és német, de franciák sem hiányoznak. Locarno tulajdonképpen három kis város egyesülése: Locarno, Muralto és Minusio, három polgármesterrel és három külön városi tanáccsal, akiknek azonban nemcsak a postájuk, tíz emberből álló „hadsergük“ és egyéb intézményük közös, hanem hamisítatlan svájci szellem, szinte megértés is köti őket össze.

Az örökké fehér hóspikát viselő hegyek szertelen veszik körül a Lago Maggiore sötétkék tavát. Az almafák fehér habvirágai fekete ciprusokra hullnak s a rózsaszínű barackvirágok kacéran mosolyognak fel sudártermetű, sötétzöld palma-lovagokra. A tó lazaráján fehérvirágú hajók fehérlenek dagadó vitorlájukkal és a környékbeli falvakból harangszava csendül majd erősebben, majd halkabban, minden, minden örökös tavasz békehimnuszát zengi.

Ebben a derült atmoszférájú Locarnóban jöttek össze múlt ősszel Európa békediplomatái s itt tartották husvéti konferenciájukat az eszperantisták is.

Az első ülést Locarno polgármestere, Rusca dr. nyitotta meg, ugyanaz, aki a politikai békekonferenciát is megnyitotta, amelynek a megnyitására akkoriban egy politikus sem mert vállalkozni, félvén az esetleges balsiker ódiumától. Rövid, de lelkes beszéd után a polgármester Cattori-nak, a tesseni tartomány közoktatási miniszterének s egyben a svájci szövetséges államtanács alelnökének üdvözlő táviratát olvasta fel.

Nyolc munkatársat tartottak a huszonegy különböző állambeli delegátusok, Privat dr., genfi egyetemi tanár, az Eszperantó Világszövetség elnökének vezetése alatt. A nemzetközi értekezlet több határozatot fogadott el az eszperantó nyelvnek a közép-európai országok közötti közlekedés előmozdításáról, pontos eszperantista statisztika készítéséről, Eszperantóról és rádióról, stb. Több kiküldött hangszólta az eszperantó nyelv fontosságát a nemzetközi kiállításokon, mintavásárokon s általában a világkereskedelemben.

A konferencia kimondta, hogy az évenként más és más ország nagyobb városában rendezendő világkongresszusokkal kapcsolatban „nyári egyetemeket“ fognak tartani, melyeken a különböző nemzetbeli egyetemi tanárok csakis eszperantó nyelven fognak felolvasni. Az augusztusban tartandó edinburghi szabadegetemen többek között Collinson liverpooli filológus, Pascal leipzig-i orvos, Fournier d'Albe párizsi tanár és Orongo olasz asztronómus fognak előadást tartani. Palesztináról dr. Olsvanger fog felolvasni, a jelenleg Bukarestben van.

A locarnoi konferencia fényes bankettel végződött és hazafelé való utunk közben, mi külföldi eszperantisták ép olyan jól éreztük magunkat, akár csak otthon. Milanóban a „M“ betűnél, Velencében a „V“ nélt ütöttük fel a különböző városbeli eszperantista „konzulok“ névjegyzékét, felkerestük őket és ők végtelen szívélyességgel kalauzoltak el minket mindentűvé.

A legmélyebb impresszióm, amelyet utamról hoztam a következő:

A konferencia egyik ülése után dr. Rusca polgármesterrel elindultam a kávéházba. A bejáratnál Rusca dr. váratlanul megtorpan és nagy megütközésemre hevesen kiőr:

— Ez mégis csak sok! Biztosan valami külföldi tette.

És kezével megbotránkoztató mutatott egy biciklire, mely oda volt láncolva a kávéház ajtajához. Locarno történelmi nevezetességre vergődött derék polgármestere pedig a legnagyobb felháborodással folytatta:

— Hát hol vagyunk? Jöjjen velem a postára, ahol legtrágább a forgalom, oda szabadon kiteszem — kerékpáromat, lássuk, ellopják-e.

A szót tett követte. Rusca dr. elvitte biciklijét a postára, ahol több kerékpár állott szabadon. Másnap reggelre már el is felejtettem volt az egész incident, de váratlanul összetalálkoztam Rusca polgármesterrel és könyörtelenül magával vitt a posta elé. A kerékpár érintetlenül ott volt.

Jellemző, hogy milyen becsületes lakosság él a tesseni kantóban. A tartománynak 160 ezer lakosa van és összesen tizenhat rendőre, vagyis tízezer emberre jut egy rendőr, de ez a létszám is csak a külföldi gyanus elemek ellenőrzésére szolgál.

Svájc nagyon drága ország. Egy kávé 125 lej, fagylalt 75 lej. Ezek az árak azonban az egész ország területén azonosak. Bazzeg másképp van ez Olaszországban. Milánóban például abány üzlet, annyiféle árak. De legszembetűnőbb Olaszországban: — a korrupció. Magyarország, Ausztria és Svájc ingyenes vizumot adtak az eszperantó delegátusoknak, csak a locarnoi olasz konzul nem adott tranzitvizumot. Azzal utasított el, hogy Romániával nincs még meg a reciprocitás ezen a téren. És míg a többi delegátusok potom 75 lejért kaptak 24 órást tartózkodásra jogosító tranzitvizumot, nekem 11 aranyfrankot kellett fizetnem vagyis a rendes vizumdíjat. És amikor átveszem az utleveletem a legnagyobb meglepetéssel veszem észre, hogy a konzul tranzitvizumot tett rá.

És még valamit, ami nagyon jellemző az olasz állapotokra. Milanóból a vonat menetrend szerint 3 óra 12 perckor indul Velence felé. Megyek a pénztárhoz és mert nagyon drága a vonat és különben is csak egyórás utról volt szó, harmadosztályu jegyet kérek. A pénztáros kijelenti, hogy ezen a vonaton nincs harmadosztály. Hosszabb plámia után kénytelen vagyok másodosztályu jegyet váltani. Amikor befut a vonat, — egyetlenegy másodosztályu kocsi sincs az egész szerelvényben. A vonat „pontosan“ negyedhatkor indul el Velence felé...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel arányban és kézzel fordított naplóját szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő az Uj Kelet elkövetkező utáni számában megjelentetésével engedélyt kér.

Az Uj Kelet főokladóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Erlyüzlet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Csütörtök

5686. Ijjar 8.

1926. április 22.

— **Peking kiürítése előtt vérfürdőt rendeztek a várost védelmező csapatok.** Pekingből jelentik: A „Daily News“ arról értesül, hogy Kuo Ming-Cung csapatai a város kiürítése előtt bosszúból a 400 főnyi katonai őrséget a Sárka-templon előtti téren agyonlőtték. Mindössze öt embernek sikerült megmenekülni.

— **A kormány 1,700 000 lej segélyt utalt ki Máramarosszigetnek.** Máramarosszigetről jeleltik: A pénzügyminisztérium hivatalosan közölte a máramarosszigeti pénzügyigazgatósággal, hogy a város fejlesztésére 1,700,000 lejt utalt ki. Az átirat intézkedik arról, hogy ezt az összeget négy részletben szolgáltatassák az illetékes helyre. A város ezzel a pénzzel elsősorban az utcákat akarja renováltatni, valamint az elhanyagolt városi ligetet, a Malomkertet rendezhetővé. Az egész város lakosságára igen kedvező hatással van ez a kitüntetés, amelyet beavatott helyen, a megye új prefektusának, dr. Doros Titusz intervenciójának tulajdonítanak.

— **Máramarosszigeten tartják meg ezévi kongresszusukat a földrajztanárok.** Sighetről jelentik: Az ország összes középiskoláinak földrajztanárai május 9-től 12-ig Máramarosszigeten tartják meg ezévi kongresszusukat. Amint értesültünk, a kongresszus ideje alatt az országban közismert több neves egyetemi tanár fog földrajzelőadásokat tartani. A kongresszus rendezőbizottsága már most fogott hozzá teljes apparátussal a rendezéshez. A kongresszus előreláthatólag a „Palatul Cultural“, dísztermében lesz megtartva.

— **Franciaország engedékenysége mutat a marokkói kérdésben.** Párisból jelentik: Francia illetékes körökben az a vélemény, hogy az oudjai találkozáson felmerült ellentétek nem veszélyeztetik a tárgyalások eredményét, mert csupán a fegyverszüneti feltételek megállapításáról volt szó, amelyek természetesen megelőzik a békefeltételeket. Franciaország teljes mértékben el van határozva, hogy olyan feltételeket állít fel, amelyek Marokkó pacifikálását megvalósítják és újabb felkeléstől biztosítják. Legfontosabb feltétel Abd el Krim fentartás nélküli meghódítása a szultánnal szemben. A Havas függökség udzjai jelentése szerint a rif delegátusok követelik, hogy a békétárgyalások teljesen nyilvánosak legyenek és hogy a rif törzsek érdekeit megvédjék. Abd el Krimnek mohamedán területéről való eltávolításáról szó sem lehet.

— **Az amerikai hajóraj európai parancsnoka Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Ma délelőtt Konstancaba érkezett Wolf amerikai tengernagy, az amerikai hajók európai parancsnoka. Kulbertsohn amerikai meghatalmazott miniszter vendége lesz. Három napig marad Bukarestben, mely idő alatt a királynál is kihallgatáson jelenik meg.

— A Felhívjuk Palesztin mélyesen kérjük, utlevelek őrszükén Aisik van, jelek 3. Legközebben lementettünk készítettessé főlészölták

— Zsidó vársánap, az szigeti bel kimondott A választ dr. Stern napokban sági ülés részletes az ügyben dolgoztak elfogadott, a Zsidó V demleges bel zsidó

— M Bakaresb met a pat ból elkob

— A gyors el Turnu Se rabló beh hattak ve rájuk lött A támad

— Sz szabómű ról vasár jártak Kr lei. Az rásot kif helybe, a szöveteke kár részbe betörés el loznak az többször őrségnek

— Az megveszt miniszter panamait máris uj nyilvános kereskede megveszte párti kép szerepel. hogy a S hogy min töle. A „ megpofozt akiről me vezérek h

— Fe Lassen ce tegnap tá Lóvi Art Ismeretes, egy vago amelynek magára. A lefoglalták Lóvi Art mintegy megtagadt Lóvi ellen a törvény peres fele került, at hagyta az vált. A t okmányra ban hamis erre kérté áttételét, n fenforogni. nek és ig várhatók.

A Palesztinahivatal közleményei. 1. Felhívjuk mindazokat, akiknek utlevélük a Palesztina hivatalban van, hogy azt vagy személyesen vigyék el, vagy elküldését levélben kérik, mert május elsején az összes ittmaradó utleveleket irattárba helyezük és további megőrzésükért felelősséget nem vállalunk. 2. Wainer Aisik volt orosz hadifogoly utlevele vizumozva van, jelentkezék érte a Palesztinahivatalban. 3. Legközelebbi hajóindulás április 30-án, pénteken lesz Konstancából. 4. Ismételten figyelmeztetünk mindenkit, hogy utlevélét addig ne készíttesse el, amíg a Palesztinahivaltól erre felszólítást nem kap.

Máramaroszigeten megalakult a zsidó választási blokk. Szegetről jelentik: Vasárnap, április 18-án a Zsidó Nemzeti Szövetség szegedi helycsoportjának egybehívott választmánya kimondotta a Zsidó Választási Blokk megalakulását. A választmányi gyűlés eme határozatát megelőzte dr. Sternberg Aladár elnök referátuma, amelyet a napokban Kolozsváron megtartott nagytiszvisztorsági ülésről mondott. Az Ijjar-akció lefolyásának részletes megvitatása is került tárgyalásra. Ebben az ügyben az ifjúsági szervezetek precíz programot dolgoztak ki, amelyet a választmány egyhangulag elfogadott. A választmány végül elhatározta, hogy a Zsidó Választási Blokk kibővítése érdekében érdelemes tárgyalásokba bocsátkozik az összes helyi zsidó frakciókkal.

Másodszor kobozták el az „Epoca” t. Bukarestből jelentik: Az „Epoca”-t, amely ma ismét a patriarcha személyét érintő cikket közölt, újból elkobozták.

Álaros rablók támadása a bukaresti gyors ellen. Bukarestből jelentik: A Filiasi-Turnu-Severin vonalon ma éjjel két álaros rabló behatolt egy hálófülkébe. Mielőtt rabolhattak volna, egy detektív meglepte őket és rájuk lött. A rablók erre nyomtalanul eltűntek. A támadás a Balota melletti erdőben történt.

Százezer lejes betörés egy tasnádi szabóműhelybe. Tudósítónk jelenti: Szombat-
ról vasárnapra virradó éjjel hivatlan vendégek jártak Krémer József tasnádi szabó műhelyébe. Az útvár felől hátsó ablakon levő vasrácsot kifeszítették és így behatoltak a műhelybe, ahonnan 80 000—100 000 lej értékű szöveteket, ruhákat és felöltőket vittek el. A kár részben megtérül, mivel az üzlethelyiség betörés ellen biztosítva volt. Érdekessége a dolognak az, hogy ebbe az üzlethelyiségbe már többször is betörték, de a tetteseket a csendőrségnek még egyszer sem sikerült elfognia.

Az amerikai Standard Oil Company megvesztegette a volt jugoszláv belügyminisztert. Belgrádból jelentik: Pasics Rada panamait még el sem felejtették és tegnap máris újabb megvesztegetési botrány került nyilvánosságra. A Standard Oil Company a kereskedelmi minisztérium több hivatalnokát megvesztegette, akik között Krajac Radics párti képviselő, volt kereskedelmi miniszter is szerepel. A vizsgálóbizottság megállapította, hogy a Standard elleni gyanúsítás arra szolgál, hogy minél nagyobb összegeket csikarjanak ki tőle. A „Vreme” azt írja, hogy Radics felesége megpofozta Krajac minisztert, Radics hívét, akiről megtudta, hogy Uzonovicossal tárgyal a vezérek háta mögött.

Felmentették Lövi Arturt, a Carol Lassen cég igazgatóját. A kolozsvári tábla tegnap tárgyalta dr. Millea Aurél ügyvédnek Lövi Artur ellen indított kártérítési pörét. Ismeretes, hogy az elmúlt év elején Lövi Artur egy vagon likört akart Angliába szállítani, amelynek költségeit dr. Millea ügyvéd vállalta magára. A likorszállítmányt azonban Angliában lefoglalták és értékesítését megtiltották. Miután Lövi Artur a szállítás következtében előállott mintegy 500 000 lej költség visszafizetését megtagadta, Millea dr. perrel támadta meg. Lövi ellen család miatt megindult az eljárás, de a törvényszék fölmentő ítéletet hozott. A felperes felebbezése folytán az ügy a tábla elé került, amely a tegnapi tárgyaláson helyben hagyta az elsőfoku ítéletet és így az jogerőssé vált. A tárgyalás folyamán az ügyész egy okmányra hivatkozott, amelynek dátuma azonban hamisnak bizonyult. Lövi védője, dr. Bratu erre kérte az aktának az ügyészséghez való áttételét, mert magánokirathamisítás esetét látja fenforogni. A tábla helyt adott a védő kérésének és így az ügynek érdekes fejleményei várhatók.

Beleutza kapitányt felmentették az antiszemita izgatás vádjától. Kolozsvári VI. hadtest hadbírósa ma vonta felelősségre George Beleutza rokkant századost, továbbá társait: négy orvostanhallgatót és két mechanikust, akik ellen a katonai ügyész izgatás bűntette miatt erelt vádat. A tárgyalás iránt a kolozsvári egyetemi hallgatóság körében nagy érdeklődés nyilvánult meg s ennek volt tulajdonítható, hogy a tárgyalás megkezdése előtt nagy csapat, körülbelül 200 főre tehető egyetemi hallgató jelent meg a hadbírószék előtt és a vádlottak iránti rokonzásuknak adott kifejezést. A helyszíre kivonult csendőrök az egyetemi hallgatókat elővezették a rendőrségre, ahol kihallgatásuk után azonnal szabadlábra helyezték őket. A vádirat szerint Beleutza és társainak lakásán számos, a zsidóság ellen izgató röpiratot találtak, azonkívül pedig a vádlottak engedély nélkül gyűléseket tartottak és Zelea Codreanu, az ismert antiszemita vezér mellett akciókat indítottak. A vádirat ismertetése után előbb a vádlottak, azután a tanúk kihallgatása került sorra. A vádlottakat Francu Amos dr., Pop Valér dr. és Vladimir Nicoara ügyvédek védőbárányai után felmentette a hadbírószék.

Nemzetközi színhámost fogott el a zsidó rendőrség. A kolozsvári rendőrség ma reggel általános razziat tartott a város periferiáján. A razzia során a rendőrség behatolt egy eddig még ismeretlen lebujszó. Elegáns fiatalember nyitott nekik ajtót, aki az igazoltatásra kissé zavarba jött, de csakhamar kivágta magát és perfekt román nyelvtudással előadta hogy ő nem is kolozsvári, hanem párisi illetőségű. A detektíveknek gyanus volt az elegáns ember jelenléte a piszkos lebujszóban és bevitték a központi rendőrség bünyügyi osztályára, ahol az illető méltatlankodó hangon adta elő, hogy őt Schwartz Dávidnak hívják és párisi illetőségű, amit egy francia igazolvánnyal akart bebizonyítani. A kihallgatást végző rendőr kapitány azonban csakhamar rájött arra, hogy az igazolvány hamis és az sem biztos, hogy az illetőt Schwartz Dávidnak hívják. Kihallgatása további folyamán kitént, hogy az állítólagos Schwartz igen nagystilű és internacionális kalandor. Vallomásaiban többek között megemlíti, hogy neki Európa, amelynek minden nyelvét beszéli és minden országában otthon van, már kezdett kicsi lenni és átrándult Amerikába, de csakhamar tanácsosnak látta visszajönni. Hosszabb ideig élt Törökország ázsiai részében és tekintettel arra, hogy ezekben az időkben nagyon jól ment a sora, háremet rendezett be, ahol 22 nőt tartott magának. Arravonatkozólag, hogy mit keresett Kolozsváron, ugyancsak a hamisnak látszó párisi igazolvánnyal felel, amelyben születési helyének Bukarest van megjelölve. „A honvágy hozott haza” — mondta. Alhatatosan tagadja, hogy zsebmetsző volna.

Pal szatina legújabb és legtokéletesebb falipapára 100 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

SPORT

A kolozsvári teniszpályák kiosztása. A kolozsvári teniszszakosztály folyó hó 14-én tartott ülésén döntött a teniszpályák felosztása ügyében. Eszerint a következők kapják a folyó szezonra a városi teniszpályák bérleteit: 1. számú pálya. Victoria Sport Egylet. 2. sz. Universitatea Sport Egylet. 3. sz. Dr. Adriana Micşa. 4. sz. J. Martalogu. 5. sz. Dr. Liviu Pop. 6. sz. Dr. Titu Vasiliu egy. tanár. 7. sz. N. Georgescu mérnök. 8. sz. Dr. Veniter. 9. sz. Rosin Zsófia urnő. 10. Dr. Tatar Coriolan egy. tanár. 11. sz. Danziger Adrian. 12. sz. Szász Róbert. 13. sz. Dr. Lazár. 14. sz. Szatmári Mór. 15. sz. Haggibor Sport Egylet. 16. sz. E. Mohl. 17. sz. Academia Sport Egylet. 18. sz. Dr. Egrin és Fischer. 19. sz. Nagy Lajos. A pályákat nevezetteknek azonnal rendelkezésre bocsátja a szakosztály, mielőtt megállapított bérösszeget — 3—10 sz. pályákért 12 000 lej. 11—19. sz. pályákért 10 000 lej — teljes összegben Giurgint Petre kapitány kezeihez (Cal. Regele Ferdinand 47. naponként d. u. 1—3.) kifizették. Mindazok, akik folyó hó 27-ig a pályáért ki nem fizették, elvesztik jogukat és a felszabadult pályák mások rendelkezésére fognak bocsáttatni. A teniszszakosztály nevében Georgescu mérnök, elnök, Giurgint Petre kapitány, titkár.

ELADÓ

a Cluj (Kolozsvár) Piata Unirei 28--29 sz. a. levő, Csizsar Viktor és Nagy Dániel tulajdonát képezett

Központi szálloda és étterem

860 m² méter nagyságu, vízhatlan ponyvával fedett, 26 m. hosszú, 14 m. széles, 6 db vastarverzen nyugvó, szabályozható szerkezetű, komplett

nyári kerti berendezés. Asztalok, székek, alpaca és chinaezüst szervizek, evőeszközök, asztali borostüvegek, boros, sörös és pezsgős poharak, pezsgőhűtők, virágvázák, fogasok, racsos kerítések, villamos lámpák, kandalláberek, faragott antik tákrók,

konyha- és süntésberendezés szervizasztalok, fűszer, fehérnemű és üvegtartó szekrények, fűtházak, vörösréz mosogató berendezés, kisebb és nagyobb tizedes mérlegek, gázberendezésű tányérmelegítő készülék, villamos főzőedények, gázálya, gázreszo, kisebb és nagyobb jég-szekrények, komplett bo- és sörkimerő berendezés, sörpumpák, rézcsapok,

borospince felszerelés hordók, hordóleeresztő kőtelek, ászokfák, stb. stb.

A Central Buffet bronz portálja

villamos mennyezeti-, kapu- és rejtőlámpák, transparensek, gyapjú- és kokusz futószőnyegek, amerikai „National” registerkassza, álló íróasztal, portálfülke berendezés és sárgaréz harang stb. A földszinti étteremből az emeleti tükörlébe vezető, művészi kivitelű, alig pár hónapig használt, tömör tölgyfából faragott és bárhol ismét felszerelhető kettős feljáratu **disztopcsó**, valamint a földszinti étterem falburkolatában levő összesen kb. 25 m² területű különböző nagyságu

18 drb. belga tükör.

A felsorolt tárgyak egyenként csoportonként vagy egy tételben adatkak el szabadkézben, mai naptól kezdve április 30-ig bezárólag a helyszínen. Vevő a megvásárolt tárgyakat lehetőleg azonnal átvenni és elszállítani köteles.

Értekezhetni a „Hermes” irodában (Központi Szálloda, I. emelet) d. e. 8—12 és d. u. 3—7 óra között.

Kérjen mindenütt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtokéletesebb gyártmány. Garantált minőség.

1800

Ön már tavalyról tudja

hogy lábizzadás és minden láb-bántalom ellen egyedül jó a

PODOL

Óvakodjék az értéktelen utánzatoktól. Követelje mindenütt. **Ára 35 L.**

Érdeksen az Uj Keletben!

KÖZGAZDASÁG

A kormány mentőakciót indít a lej érdekében

Délelőtt lanyha, délután ismét szilárd volt a belföldi devizapiac

(Cluj-Kolozsvár, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi nagyarányú emelkedések után ma délelőtt kisebb ártolyamcsökkenés állott be az idegen devizáknál. Ennek következtében a szilárd tendenciát átmeneti lanyhulás váltotta fel, amely azonban a délutáni órákban a megélénkülő kereslet folytán ismét szilárduló irányzatot vett. A 2:10-es zürichi jegyzéssel szemben belföldön paritásban még mindig 2:00 alatt értékelik a lejt és svájci frankért 50:50 lejt fizetnek.

Bucuresti Bukarest, április 21. A lej esésére vonatkozólag Oromolu, a Banca Nationala kormányzója a következőket mondotta a sajtó képviselőinek:

— Kategórikusan kijelenthetem, hogy a Banca Nationala 2 hónapja nem vásárolt külföldi devizákat, tehát nem ebben az irányban kell keresni a lejesés okait. Ugyancsak kijelenthetem, hogy megtettük az összes szükséges intézkedéseket. Véleményem és impresszióm szerint az utolsó napokban bekövetkezett lejesés véletlen és átmeneti természetű.

A lej esésével kapcsolatban egyébként ma fontos tanácskozás volt a Banca Nationalánál, amelyen Lepadatu pénzügyminiszter, Oromolu kormányzó és a bank igazgatói vettek részt. A Banca Nationala körében titokban tartják az értekezlet határozatait. Valószínűleg tartják, hogy a pénzügyminiszter e hét folyamán megbeszélésre hívja össze az ország nagybankjainak vezetőit. A miniszter a holnapi minisztertanácson fog beszámolni intézkedéseiről. Egyébként a délelőtti Bukarestben is erős devizakinálatot konstataáltak és majdnem valamennyi külföldi érték jelentékenyen esett.

Személyi változások a temesvári nagybankok vezetésében

Nyiri Jenőt a Közgazdasági Bank vezérigazgatóját kitüntette az uralkodó

(Timisoara-Temesvár, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok a híresztelések, amelyek egyes vezető bankembereket inaktíválásáról szóltak azon nagy fizetési képességek miatt, amelyek a temesvári piacon az utóbbi időben előfordultak, ugyilátszik valóra váltak. Arról értesülünk ugyanis, hogy a Temesvári Első Takarékpénztártól, ahol nemrég vezérigazgatóvá vált, most Csendes Ferenc igazgató, a bank devizaosztályának vezetője, váratlanul kivált.

Ugyancsak várható volt a Magyar Általános Hitelbank temesvári fiókjának vezetésében is radikális változás, mert Popper vezérigazgató felmentését kérte a bank vezetésétől, amelytől már távol is tartja magát.

Mind a két bank, de különösen a Hitelbank, az Emanuel és a Sylos fizetési képességeknél súlyos összegekkel van érdekelve.

Itt említjük meg, hogy a temesvári pénzpiac egyik tekintélyes és szimpatikus tagját, Nyiri Jenőt, a Közgazdasági Bank vezérigazgatóját az uralkodó a kereskedelmi és ipari érdemkereszt első osztályával tüntette ki. A kintünetés Nyiri Jenő 20 éves értékes közgazdasági tevékenységének méltó elismerése. Nyiri Jenő különben Temesvár zsidó közéletében is tekintélyes szerepet játszik, de különösen a zsidó lyceum pénzügyi vezetése körül szerzett nagy érdemeket. A magas kintünetés úgy a zsidó, mint gazdasági körökben ószinte örömet keltett.

Április 23. péntek hivatalos munkaszünet. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezései szerint április 23-án, pénteken hivatalos munkaszünet van. Ezen a napon tehát az üzletek és irodák zárva tartandók.

Országos kereskedő értekezletet hívtak össze a munkaszünet kérdésében. Bukarestből jelentik: A kereskedők szindikátusa vasárnap tartott ülésén elhatározta, hogy Traicu Jasi munkügyi miniszterrel a munkaszüneti törvény egyes rendelkezéseinek revízióját kéri. A határozat értelmében tegnap délelőtti husztagu delegáció kereste fel a minisztert, ahinek a küldöttség vezetői előadták sérelmeiket, valamint átnyújtották a munkaszüneti törvényre vonatkozó memorandumukat. A munkügyi miniszter figyelmesen meghallgatta a Kereskedő Szindikátus sérelmeit, informálta ta magát a munkaszüneti törvény alkalmazása körül felmerült nehézségekről, majd azt tanácsolta a küldöttségnek, hogy közös gyűlésre hívják össze az ország kereskedő szervezeteinek képviselőit, hogy összes sérelmeik és kívánásaik megállapíthatók legyenek. A bukaresti szindikátus ma délután ülést tartott és elfogadva a miniszter ajánlatát, május 2-ra összehívja az összes kereskedő-szervezeteket.

Változások lesznek a CFR adminisztrációs tanácsában

Szabálytalan volt a tanács megalakulása?

(Bucuresti Bukarest, április 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kormánykörökben az utóbbi időben élénk diskusszió tárgyát képezi az államvasutak jelenlegi adminisztrációs tanácsának megváltoztatása. Így elsősorban két tanács tag felmentéséről van szó, akik az államvasutak organizációs törvényei értelmében, más állami funkcióit is betöltve, nem lehetnek a tanács tagjai. C. Busila mérnök, az Electrica társaság igazgatója és Joachimescu, a bukaresti politechnikum tanára, tehát az állam fizetett tisztviselői, Busila és Joachimescu tagsága a CFR autonómiairól szóló törvénnyel ellentétben van és így az egész tanács összetétele szabálytalan.

Az adminisztrációs tanács aktuálissá vált problémájának egy másik része a tanács eddigi tevékenységének kérdése. A törvény értelmében ugyanis összes a tanács által eddig hozott határozatok önmaguktól érvényüket veszítik, miután bizonyos tagok nem voltak illetékesek a határozatok ellenjegyzésére. Ez azt jelenti tehát, hogy semmisenek tekintendők a tanácsnak megalakulásától törvényes kiegészítéséig hozott összes határozatok.

Beavatott körök ezenkívül a tanács igazgatóválságáról is tudni vélnek, amennyiben a jelenlegi igazgató működésének négyévi időszakára a szabálytalan összetételű adminisztrációs tanács erősítette meg. Értesüléseink szerint az Averescu kormány közvetlenül az általános választások lezajlása után eszközölni fogja a szükséges változtatásokat.

Két újabb csődkerést adtak be a temesvári Emanuel-cég ellen. Temesvárról jelentik: Emanuel Emil ismert nagyszabású fizetési képessége ügyében ma váratlan fordulat állott be. Ismeretes ugyanis, hogy az elmúlt héten a cég ellen beadott csődkervényt a temesvári törvényszéken visszavonták és minden kilátás megvolt a cég és a hitelezők közötti békés megegyezésre. Annál nagyobb meglepetést keltett az, hogy ma délelőtti két újabb csöndindítvány érkezett az Emanuel-cég ellen. A kérvényezők a nagyváradi Zitter-cég, amelynek egymillió érdekeltsége volt a vállalatnál és egy lugosi hölgy, aki ezeröttszáz effektív dollárkövetelést szeretné érvényesíteni. Az újabb csődkervények következtében az Emanuel-cég ügyének likvidálása ismét beláthatatlan időre tolódik ki.

Építőipari szövetség van alakulóban. Temesvárról jelentik: Temesvári szakmabeliek kezdeményezésére május hó 23-án és 14-én Temesváron országos építőipari kongresszust tartanak, amelyen meg akarják alapítani az Erdélyi és Bánsági Építőipari Szövetséget, sőt mindjárt egy Építőipari Bank Részvénytársaságot is akarnak gründolni.

Egy régi balázsfalvai cég fizetési képessége. Az erdélyi Hitelezői Védőegylet jelentése szerint Zieberger Salamon 60 éve fennálló balázsfalvai textil- és rövidáru nagykereskedő fizetési képessége jelentett. A statust még nem állapították meg és így nem tudni pontosan, hogy mennyire rugnak tartozásai. Azt azonban már tudják, hogy egyedül a nagyváradi piac 1 és félmillió lejjel van érdekelve, köztük egy ismert rövidáru nagykereskedő cég 650 000 lejjel. A nagyváradi hitelezők a napokban értekezletet tartottak és elhatározták, hogy egységesen járnak el a legalább 50-60 százalékos kvótát igekeznek elérni.

Milyen magánvasutakat vásárolt meg eddig a kormány. Bukarestből jelentik: C. Raileanu mérnök, közlekedésügyi államtitkár tegnap délután Budapestre utazott a román kormány és a tizeuhét erdélyi magánvasutak között létrejött egyezménynek végrehajtásának megkezdése céljából. Az állam által megvásárolt vasutak a következők: 1. Naszód-Zibó, 2. Kuzsír-Bánffyhuayad, 3. Keleczel-Jbel, 4. Ligling-Felsőerdély-Temesvár, 5. Buziás-Temesvár, 6. Lipova, 7. Rodna-Torda, 8. Kampeni, 9. Abrud-Visóvölgye-Zibó-Nagybánya, 10. Karánsebes-Hátszeg, Kisbapus-Marostorda. A létrejött egyezmények értelmében a vonalak vezetőségei székhelyüket Romániába helyezik át és segítségére lesznek a román delegátusoknak a Budapestben lévő regiszterek alapján a részvények hovatartozásának megállapításában. Ugyancsak az egyezmény értelmében megtörténik az összes vasutakra vonatkozó okmányok átadása is. Ezek a munkálatok mintegy nyolc napig tartanak és elvégzésük után a román delegáció visszatér Bukarestbe.

Tömeges fizetési képességek Bukarestben. Bukarestből jelentik: Mult héten több mint 20 nagy cég jelentett be fizetési képességet, többek között olyanok is, akiknek bemutatott mérlegei szerint vagyoniuk meghaladják tartozásaikat.

Kirták az árértést a kolozsvári tanoncotthon felépítésére. Kolozsvár város tanácsa a Monostori-ut 76. sz. alatt építendő tanoncotthono építésére kiirta a pályázatot 1926. április 26. d. e. 11 órára. Kizárólag írásbeli zárt ajánlatok ezen időpontig beadhatók a városi hivatalhoz. A városi tanács ezenkívül több árlejtést irt ki betoncsövek és a köztisztasági hivatalnak szükséges anyagok, továbbá a villamosműveknek szükséges tűzifa szállítására.
Megkötöttek a vízvezetési szerelők kollektív szerződését. A kolozsvári munkaügyi inspektorátusnál ma fejeződött be a vízvezetési szerelők kollektív tárgyalása. Az új kollektív szerződés egy évre szól, de hathónaponként revízió alá veszik. A munkások 2-12 százalékig terjedő béremelést kaptak a régi bérek alapján. Másik lényeges pontja a kollektív szerződésnek az, hogy a drágasági index alapján fizetendő pódlékokat az eddigi 5-3 arány helyett 1-1 arányban fogják kapni.

TÖZSDE

Április 21-én

Az utolsó zárás: Bécsben 210:00, Párisban 11:50, Budapesten 273 Bécsben —

Kolozsvár. A piac a délelőtti órákban némileg ellanyhult és a kínálat került tulsúlyba. Délután azonban ismét a kereslet kerekedett felül és a devizák emelkedni kezdtek. A lej paritása belföldön 2:00-ös zürichi jegyzésnek felel meg. Az ártolyamok a következők:

Bécs 37:00—37:40, Prága 7:85—7:95 Budapest 260—265, Páris 8:80—8:90 Zürich 50:00—51:00 Newyork 262:00—264:00, London 1290—1295 Milánó 10:80—10:90.

Zürich. Zárlat: Berlin 123:30, Amsterdam 207:70, Newyork 517:50, London 2518:00, Páris 1723:00, Milánó 2082:50, Prága 1534:50, Budapest 72:60, Belgrád 912:50, Bukarest 210:00, Varsó 60:50, Bécs 73:10.

Bukarest. Devizák: Páris 8:72 Berlin 62:50, London 1276 Newyork 262:00, Milánó 10:60 Zürich 50:75 Bécs 37:25, Prága 7:80.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9:30, német márka 20:00, leva 1:73, török lira 125, font sterling 12:40, francia frank 8:78, svájci frank 45:00, olasz lira 10:30, drachma 2:90, dinár 430, dollár 251:00, lengyel forint 29:00, osztrák schilling 36:50, magyar korona 36:50, cseh korona 7:50, belga frank —, holland forint —.

fizetékép-
edegylet je-
60 éve fenn-
nagykeres-
A statust
nem tudni
tartozásai,
adul a nagy-
n érdekelv,
ereskedő cég
ők a napok-
rosták, hogy
-60 száza-

sáro't meg-
elentik: C
államtitkár
tt a román
ánvasut kö-
rehajtásúaz
megvásá-
Naszód—
Keleczel—
emesvár, 5.
na—Torda,
e—Zibó—
eg, Kisa
mények ér-
ékhelyket
re lesznek
psten levő
vartozásá-
egyezmény
vasutakra
ek a mu-
nak és el-
szatár Bu-

gek Buka-
ult héten
fizetékép-
akiknek
k megha-

kolozsvári
svár város
t építendő
zatot 1926
ag írásbeli
adhatók a
ezenkívül
s a köz-
k, továbbá
zállítására.
szerezők
i munka-
be a viz-
sa. Az új
hathóna-
sok 2—12
k a régi
a kollek-
sági index
—3 arány

50, Bud -
kban né-
tulsulyba,
kerekedett
k. A lej
egyzésnek
ők:
95 Buda-
n 50-00—
n 1290—
mszter-am
00, Páris
0, Buda-
0 210 00.

2 Berlin
0, Miláró
ga 7 80,
0, német
25, font
jei frank
0, dinár
osztárk
eh korona.

"Franek"

Ezt a szócskát mindig hozzá kell fűz-
nie akkor, amikor Ön a valódi **Franek**
kávépótlékot kívánja Miért?
Hogy mást ne kapjon! Ügyeljen be-
vásárlásainál gyári védjegyükre a
„kávédarálóra“.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ y színházi iroda közleményei

A zene-konzervatorium **Rigoletto** előadása. A
kolozsvári zene-konzervatorium növendékei c ütörtö-
kben este fél 11 kor a Magyar Színházban előadást
tartanak. A Rigolettót játsszák, melynek főszerepeit
dr. Feller Győző, Lőrinczi Sári, Katona Gyula,
Albisy Margit, Katona Bözsi Asztanzov, Wladi-
mirov, D x Albert, Leon C. Tvan játsszák. A ze-
nekart Rezik Károly di igazja. A kórust az Iparos-
egylet dalár-ája szolgálja. A színház zenekará
a tilharmonikusokkal egészítik ki. Jegyeket már
lehet váltani a színház pénztáránál.

Medgyaszay Vilma vendégjátéka a magyar
színházban. Medgyaszay Vilma majdnem egy év-
tizede nem volt Kolozsvárt. Évekig járt külföldön
ez a legkiválóbb magyar elődöntőművész és most
kultuszminiszteri engedéllyel fog fellépni neházy
estén. Művészetileg felejthetetlen szövegű, akik egy-
szer látták őt. Évek alatt összegyűjtött legszebb
műorával fog vendégszerepelni.

Táray Ferenc vendégjátéka. Zágua I tván bá-
jos vigjátéka, a **Marika**, a premierelőadásyn kívül
még háromszor van műsorra tűzve ezen a héten.
Táray hosszú távollattzkodás után, ebben a ked-
ves vigjátékban mutatkozik be.

Szentgyörgyi István a **Pártütőkben** Szon-
ta on delután ifjusági előadás keretében fog először
fellépni Szentgyörgyi tudapesti nygy sikere után.
Kisatya Pártütőkj-ben lép fel. Ugyancsak ezen
az előadásban szerepel Molikre Botonálta doktorja.

Magyar színház heti műsora

- Csütörtök fél 8-kor: **Marika** (Táray fellépésével. Napibérlet 107 sz. A. Sorozat 349)
- Csütörtök fél 11 kor: **Rigoletto** (A magyar zene-konzervatorium előadása. Rendes helyárk-kal. Sorozat 350)
- Péntek d. u. 4-kor: **Miami** (Operett, 8-adszor. Leszállított helyárak, Lengyel Irén, Neményi Lili, László Andorral, Ihász Aladárral Sorozat 351)
- Péntek este 8 kor: **Alxurdra** (Operett, 14 edszer, Karácsonyi Ili, Neményi, Ihász, Lászlóval. Béletszűnet. Sorozatszám 352)
- Szombat d. u. 4-kor: **Botonálta doktor és pártütők** (Ifjusági előadás, igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi Istvánnal. Bevezető előadást tart Kiss Ernő tájár. Sorozat 353)
- Szombat este fél 9-kor: **Marika** (3-adszor. Táray Ferenc fellépésével. Napibérlet 108 sz. B. Sorozat 354)
- Vasárnap d. u. fél 3-kor: **Eztüstirály** (Karácsonyi Ili, Neményi, László, Ihászszal. A III-ik felvonásban László Andor multó jelenete Pus-kás Béla zenekarának kísérete mellett. Leszállított helyárak. Sorozat 355)
- Vasárnap d. u. 6-kor: **Marika** (Táray fellépésével. Rendes helyárak. Sorozat 356)
- Vasárnap este háromnegyed 9-kor: **Annabál** (Lengyel Irén, László Ihászszal. Rendes helyárak. Napibérlet 109 sz. A. Sorozat 357)
- Hétfő fél 8 kor: **A szerelem és halál játéka** (Táray fellépésével. Rendes helyárak. Napibérlet 110 sz. B. Sorozat 358)
- Hétfő 10-kor: **Medgyaszay Vilma kabaré estje.** (Igen mérsékeltlen emelt helyárakkal. Napibérlet 54 sz. Sorozat 359)

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmakalpok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 43 óra alatt készitünk gyári árban.

Cluj, Calca Regele Ferdinand 8.

Tökéletesen berendezett és felszerelt temesvári

gyár

mely luxus- és szükségleti cikkeket készít

szép haszonnal

előnyös feltételek mellett

eladó.

Felvilágosítás kapható Temesvár III. Bulevardul Carol No I 52.

Dental Depot

Weiss & Schwarz bécsi cég
Cluj-i lerakata

Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1., II. em.

Első Nagyszabeni Cipőgyár Rt.

Kapható Stark Zoltánnál Cluj, Piața Unirei

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען פאבריק
ערציגט אללערליי ועלכווארען
פאסטראקטעס ווערען פראדעס פער נאכנאכטע
פעקטוארען. פריידקראנט אונד הכשר אויף פערלאנגען.

Szeplő

válamint az arcon és kezen levő bármely más bőrronba ellen a legbiztosabb szer az

AMO creme AMO szappan AMO powder

A creme kétféle alakban van forgalomban, um.: nappali használatra alkalmas (száraz creme) és esti használatra alkalmas (zsíros creme) alakban. Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban. Vidékre megrendelhető a föls akattál: Dr. Kohn Gyula gyógyszerára Cluj, Fötér 9.

Tavaszi újdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Fötér) 14

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadók és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, bál- és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betüanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

APRÓHIRDETÉSEK

Egyesületi közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kreditkontroll — Pénzvilág — Finanzieltársaság — Budapest, Orsós utca 17. Telefon 9

Németül perfectul beszéző női zsidó házasságajánlók, vidékre is. Cim. József Lidia, özv. Weisbergerinénél, Dej, Kovács, Samu-utca 41 sz.

A legolcsóbb papírzacskó

Kapható és megrendhető N. d. ernél, Cluj, Calea Dorobanti nr. 16. Ugyanott egy tárgyas és ételre szitnyók felvételeik. 997

Méregképes főkönyve a perfect magyar émet levele állás keres. Eredék lődök levélét „Szombaton nem dolgozom” jellegére a kiadóba kérem. 1014

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyal-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblatüveg raktár és üvegezési vállalat. Elhívás tükörök újrafonaszorozása 1007

Üzlet, bogdaga vagy kocsmakéze ére, esetleg bárbérvétel e keresetetik. Ajánlatok „ezsiás” jellegére kiadóhivatalba kéretik 1010

Jókarban levő használt szikvizgép, megfelelő felszereléssel vennék. — Ajánlatokat „Palesztina” jellegére a kiadóhivatal továbbít. 1003

Modern kétágyas butorított szoba azonnal kiadó. Strada Prof. Marinescu [Holdvilág-u.] 10. 101

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készítenek. Fölvétel Friedman könyvkereskedésben, Fötér. 842

Textil parasztszakmában is jártas kereskedő segéd állást keres. Ajánlatok „Textil” jellegére kiadóhivatalba kéretik. 1010

4 kis leány mellő feltételekkel intelligens nevelő kerestetik. Részletes ajánlatokat szívességből dr. Benjamin Sándor ur, Cluj, Gödögtemplom-utca 2. sz. v. v. 993

Lakótársnak

vennék intelligens zsidó fiatalembert, külső-bejárati, központi fekvésű szobámba. Ajánlatokat „Hivataimok” jellegére a kiadóba. 1014

Megvennék, illetve bérelnék vidéki szesz sörcsúgykereskedést. Ajánlatokat „Bérelt” jellegére a kiadóba kérek. 1014

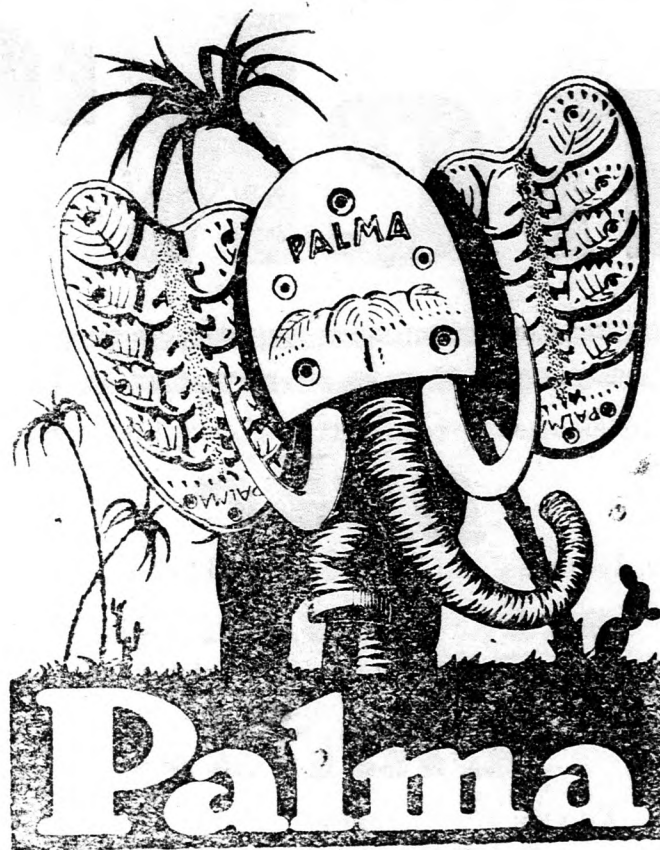
Kiadó az Ausländer-féle üzlethelyiség, újonnan átalakítva, Piata Mihai Vitaezul (Széchenyi tér) 39. Ertékeznél háztulajdonosná. 1013

Egy butorított szoba külső bejárattal kiadó. Ertékezhethetni lehet Lusztig József, Honvéd utca 22 sz. 1013

Négy szobás, legmodernebb emeleti lakás, 60000 lei lelépéért, májusra átadó. Levél „60,000” jellegére a lap kiadójába. 1012

Két nő, esetleg fiatal házaspár lakás és ellátást kaphat özvegy u. inónél, Calea Motilor (volt Monostori-u.) 114. szám alatt.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségfélék és gyümölcsök befőzismódját, továbbá a legkülönfélébb ételek gazdaságos előállítás módját tartalmazza, eddig már 25,000 pld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvosztályában és Füssy J. könyvkiadónál, Tordán.

Az elpusztíthatatlan **Palma kacsuk** sarok és talp a legjobban nyersanyagból készül, kíméli a cipőt, háromszor olyan tartós mint a bőr. Nem fényűzés, mindenki részére nélkülözhetetlen.

RÓTH cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készítenek a legújabb divatu cipő-kiülönlegességeket.

UJ helyiségbe költözött Dental Depot

Fogorvosi berendezések műszerek és anyagok. Fogászati arany, forrasztó és platina gantok minőségben. Vaszkek régi fogsorokat, arany, platinát legmagasabb ába.

Díjtalan állasközvetítés technikusoknak. **Carol Springer** Cluj, Generala-palota Strada N. Jorga (Jókai utca) 3 szám. Ezelőtt Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) 43.

Uj könyvek.

Bashkirtseff Maria naplója	— — —	190
" intim vallomásai I.	— — —	190
" " " kötve	— — —	312
" " " II.	— — —	225
" " " kötve	— — —	285
" " " III.	— — —	225
" " " kötve	— — —	285
Bourroghs: A mars herceg öje	— — —	220
Andrej Bjeli: Az ezüst galamb	— — —	322
Courths M.: Mindent legyőz a szerelem	— — —	92
Bodoni: Husz éves	— — —	50
Hajnal László: Magános éjszaka (Verse)	— — —	100
Wilde: Salome	— — —	176
— Lady Windermare	— — —	132
Gogoly: Mirgorod I-II	— — —	264
Karinthy: Hököm színház	— — —	160
Zuccoli: Kif Tebbi	— — —	230
Gorkij összegyűjtött munkái	— — —	176
Moliere összegyűjtött munkái	— — —	176
Lengyel Menyhért: Mária	— — —	110
Maupassant: Egy élet	— — —	311
Courths Mahler: Bo'dog akarok lenni	— — —	88
— Az igazi szerelem	— — —	132
Molnár Ferenc: Riviera (Vígjáték)	— — —	97
Csehov: A koldus	— — —	148
Knut: Benoni	— — —	176
Nyugat márciusi füzet	— — —	80
Kovrig: Az új oroszország 1417-1925	— — —	528
Milliók könyve:		
Herceg: Férfiszív	— — —	35
Wells: Óriások	— — —	40
Sudermann: A rokkant	— — —	184
Stratz: Az óriás ökle	— — —	138
K. Zathurecky Bert: Az embergyölölő	— — —	80
Dekobra: A hálókocsik angyala	— — —	220
G. Dávid Margit: A szerelmek városa	— — —	150
Dumas: A három testőr		
I. A három testőr	— — —	1200
II. Husz év mulva	— — —	
III. Bragelome Vicomte	— — —	
IV. Agellone Vicomte	— — —	
France: A Föld élete	— — —	250
— (kötve)	— — —	300
Günther: A szent meg a rajongója I-II	— — —	500
Jack Londonné: Jack London élete	— — —	375
Jack London: A nagy ház asszonykája	— — —	220
— Az éneklő kutya	— — —	220
Lagerlöf: Helga, Marianna	— — —	132
— A császár	— — —	132
Milliók könyve: Rieder Haggard: A paván nő	— — —	30
Ossendowsky: Állatok, istenek, emberek	— — —	440
Móritz Zsigmond: Kivilágos kivirradtig	— — —	282
Pásztor Árpád: Végig az uton	— — —	176
Morris Rosenfeld: A nyomor dalaiból	— — —	150
Unamuno: A köd	— — —	132
Upton Sinclair: Az ács fiának neveznek engem	— — —	150
Tábory Róbert: Hóvár	— — —	44
Rider Haggard: Salamon király kince	— — —	176
H. G. Wells: Ugh Lomi	— — —	106
— Az istenek eledele	— — —	150
(Kötve)	— — —	220
Zola: Claude vallomása	— — —	133
Euken: A jelenkori vallásbölcselet főkérdései	— — —	151
France: A Föld élete	— — —	250
(Kötve)	— — —	300
Hevessy: A filmjáték esztetikája	— — —	246
Croca: A politika elemel	— — —	132
Curtius: Az új Franciaország irodalmi uttörői	— — —	220
Molnár Antal: Az új zene	— — —	317
Románne: Grafológia	— — —	242
Zilahi: Szakácskönyv	— — —	317

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában**, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Ki akar érettségizni!
Összevont magánvizsgát tenni! Teljes anyagi felelősséggel előkészít a **Galgóczy Tanintézet** Budapest, VIII., Mária Terézia tér 8. sz. III. 22.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor